

КМО НСКУ
в особах

БАЖАН
ОЛЕГ ГРИГОРОВИЧ
Біобібліографічний покажчик

**КИЇВСЬКА МІСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ СПІЛКИ КРАЄЗНАВЦІВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА ІСТОРИЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ**

*Київська міська організація
Національної спілки краєзнавців України в особах*

БАЖАН ОЛЕГ ГРИГОРОВИЧ

Біобібліографічний покажчик

Київ
Видавництво Ліра-К
2023

**УДК 016:929Бажан+908(477)
Б-492**

*Рекомендовано до друку
Президією Київської міської організації
Національної спілки краєзнавців України
(протокол № 4 від 10 жовтня 2023 р.)*

**Б-492 Бажан Олег Григорович : біобібліографічний
показчик / Київ. міськ. орг. Нац. спілки краєз-
навців України ; Нац. іст. б-ка України ; Передм.
О. Реєнта ; уклад.: О. Гончаров; ред.: Г. Єфіменко,
С. Смілянець. – Київ, 2023. – 120 с. – (Київська
міська організація Національної спілки краєзнав-
ців України в особах).**

ISBN 978-617-520-700-0

Київська міська організація
Національної спілки краєзнавців України,
CC BY-SA 4.0; <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>
Національна історична бібліотека України,
CC BY-SA 4.0; <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Зміст

ПЕРЕДМОВА	4
Від упорядників	10
Олег Бажан: штрихи до портрета науковця, краєзнавця, громадського діяча	11
Основні віхи життя та наукової діяльності О. Г. Бажана	23
Хронологічний покажчик праць О. Г. Бажана, надрукованих у 1992-2023 роках.....	26
Інтерв'ю з Олегом Бажаном у засобах масової інформації.....	102
Публікації про О. Г. Бажана	111
Іменний покажчик	112

ПЕРЕДМОВА

Традиції краєзнавчих досліджень та краєзнавчого руху в Києві започатковувались ще у ХІХ ст. працями М. Берлинського, М. Максимовича, М. Закревського, В. Антоновича, М. Іванішева, В. Іконникова, І. Камініна, В. Довнар-Запольського та ін., діяльністю установ та товариств краєзнавчого напрямку, таких як Тимчасова комісія для розгляду давніх актів (Археографічна комісія), Комісія для опису губерній Київського навчального округу, Історичне товариство Нестора Літописця при Київському університеті тощо. У 20-ті роки ХХ ст. значну роль у розвитку краєзнавства відіграла Всеукраїнська академія наук. В її складі працювали комісії краєзнавчого спрямування, зокрема й академічна Комісія краєзнавства (Київська комісія краєзнавства) (1922) під керівництвом академіка А. Лободи. З цією комісією, а пізніше з Українським комітетом краєзнавства (1925), який діяв у Харкові, пов'язаний період організаційного оформлення краєзнавчого руху. Сьогодні традиції краєзнавчого руху в столиці України продовжує Київська міська організація Національної спілки краєзнавців України (далі – КМО НСКУ).

Формування Київської міської організації НСКУ з фіксованим членством розпочалося у 2008 році, коли Спілка краєзнавців набула національного статусу. 26 лютого 2010 року на історичному факультеті Київського національного університету імені Тараса Шевченка відбулася Установча конференція організації. На час проведення конференції в столиці вже налічувалось 72 члени НСКУ. Обрано керівні органи

організації, голову – Гончарова О.П., кандидата історичних наук, доцента кафедри етнології та краєзнавства Київського національного університету імені Тараса Шевченка, який очолює організацію дотепер. Президія правління КМО НСКУ здійснила заходи з реєстрації організації в органах влади згідно з Законом України «Про професійних творчих працівників та творчі спілки».

Столична організація НСКУ, її члени організують та беруть участь у багатьох «круглих столах» з питань киевознавства, наукових історико-краєзнавчих конференціях – міжнародних, всеукраїнських, регіональних. Здійснюється велика видавнича робота в галузі краєзнавства, організуються виставки краєзнавчої літератури, проведено низку презентацій наукових і науково-популярних видань.

Успішна діяльність Київської міської організації зумовлена значним науковим потенціалом її членів. Так, понад 95% членів КМО НСКУ мають вищу освіту, в її складі академіки, члени-кореспонденти НАН України та національних галузевих академій, доктори і кандидати наук, заслужені працівники науки і техніки України, культури, освіти, які своєю наполегливою працею сприяють розвитку вітчизняної науки та краєзнавства.

У зв'язку з цим важливим є ознайомлення науковців та громадськості країни з діяльністю Національної спілки краєзнавців України, науково-краєзнавчим доробком її членів, зокрема й членів її столичної організації. Цьому сприяють науково-довідкові видання. Потрібно зазначити, що НСКУ має значний досвід підготовки таких видань. Це й матеріали з'їздів, пленумів, матеріали конференцій регіональних організацій, зокрема Київської міської. Побачили світ видання: «Всеукраїнська

спілка краєзнавців 1997–2003 роки» (К., 2003), «Національна спілка краєзнавців України в інформаційному просторі. До 90-річчя журналу «Краєзнавство» (К., 2017), «Літопис Національної спілки краєзнавців України: 2008–2018 рр. До 10-річчя надання Спілці краєзнавців статусу національної» (К., 2018).

У справі підготовки науково-довідкових видань НСКУ, її регіональні організації тісно співпрацюють з бібліотеками України, зокрема з Національною історичною бібліотекою України (далі – НІБУ), міцні підвалини співпраці якої з науковцями та краєзнавцями столиці закладені ще в минулому столітті. Так, Спілкою спільно з колективом НІБУ здійснено видання систематичного покажчика змісту журналу «Краєзнавство» за 1927–2017 рр. з нагоди його 90-річчя¹.

Серед науково-довідкових видань важливими є біобібліографічні покажчики, які ознайомлюють науковців та громадськість з творчим доробком членів НСКУ, допомагають орієнтуватися у краєзнавчій літературі, розширюючи таким чином можливості науково-краєзнавчого пошуку, сприяючи поглибленню краєзнавчих досліджень загалом. Зокрема, було підготовлено видання «Всеукраїнська спілка краєзнавців: від А до Я» (К., 2001).

Біобібліографічні покажчики Національна спілка краєзнавців України, її регіональні організації готують у співпраці з працівниками бібліотек. Так,

---

¹ Краєзнавство: науковий журнал. 1927–2017: сист. покажч. змісту / НАН України, Ін-т історії України ; Нац. спілка краєзнавців України ; Нац. іст. б-ка України ; заг. ред. О. Реєнт ; наук. ред. Р. Маньковська ; уклад. О. Михайлова, ред.: В. Кисельова, І. Чеховська. – Київ, 2019. – 400 с.

НСКУ спільно з НІБУ підготували покажчик, присвячений академіку НАН України, Герою України П. Т. Троньку (1915–2011)², який зумів не лише відродити організований краєзнавчий рух, а й зберегти традиції, закладені його попередниками. П. Тронько очолював Національну спілку краєзнавців України (до 2008 року – Всеукраїнська спілка краєзнавців) з часу її заснування у 1990 році і до 12 вересня 2011 року.

Київська обласна організація НСКУ та Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка започаткували у 2012 році бібліографічну серію видань «Краєзнавці Київщини». Її відкрив бібліографічний покажчик, присвячений творчому доробку відомого українського краєзнавця, лауреата премії імені Дмитра Яворницького Національної спілки краєзнавців України Д. В. Малакова³.

Київська міська організація НСКУ та Національна історична бібліотека України видали у 2021 році покажчик, присвячений М. Ф. Берлинському⁴. Оскільки М. Берлинський є одним із перших дослідників ар-

---

² Петро Тронько – історик, краєзнавець : каталог видань з фонду Нац. іст. б-ки України / Нац. іст. б-ка України ; уклад.: Г .В. Єфіменко, Л. П. Вовк, М .В. Цінська, І. О. Ігнатівич, О. А. Чугіна ; авт. перед. слова О .П. Реєнт ; наук. ред. Р. В. Маньковська ; ред.: С. І. Смілянець, З. Х. Мусіна ; відп. за вип. А. В. Скорохтова. – Київ, 2016. – 104 с. – До 100-річчя від дня народження.

³ Дмитро Малаков: бібліографічний покажчик / упоряд.: В. Г. Нестеренко, І. І. Тіщенко, Л. Є. Герасименко; відповід. ред. Г .П. Савченко. – К., 2012. – 146 с. (Краєзнавці Київщини).

⁴ Берлинський Максим Федорович : біобібліографічний покажчик / Київ. міськ. орг. Нац. спілки краєзнавців України ; Нац. іст. б-ка України ; наук. ред. О. Реєнт ; уклад.: О. Гончаров,

хеологічних пам'яток та давньої історії Києва, за що отримав в історіографії почесне звання «першого київського археолога», «патріарха київських старожитностей», то цим біобібліографічним покажчиком столична організація НСКУ та НІБУ започаткували власну серію, присвячену дослідникам столиці України – «Києвознавство в особах».

Співпраця КМО НСКУ та НІБУ у справі підготовки біобібліографічних покажчиків з розширенням їх тематики є досить перспективною, адже в рядах Київської міської організації НСКУ, яка налічує понад 200 членів, як зазначалось вище, чимало знаних науковців, краєзнавців. Специфіка столичної організації, зокрема, і в тому, що до її складу входять не лише ті, хто цікавиться історією Києва, а й активні дослідники інших регіонів України. Тому вирішено не обмежуватися лише киевознавчою тематикою, постатями киевознавців й започаткувати серію біобібліографічних покажчиків про краєзнавців столичної організації – «Київська міська організація Національної спілки краєзнавців України в особах».

Пропонований науковій та краєзнавчій громадськості перший біобібліографічний покажчик з цієї серії присвячений життєвому шляху, науковій, педагогічній та громадській діяльності Олега Григоровича Бажана – члена президії Національної спілки краєзнавців України, першого заступника головного редактора журналу «Краєзнавство», Заслуженого працівника культури України, Почесного краєзнавця України, автора понад 500 праць – монографій, посібників,

---

А. Петровський, З. Мусіна ; ред. Т. Приліпко. – Київ, 2021. – 46 с. – (Києвознавство в особах).

підручників, збірників документів, статей. Біобібліографічний покажчик підготовлено з нагоди 55-річного ювілею науковця і краєзнавця. Це видання буде корисним для істориків, краєзнавців, учителів історії, студентів, всіх, хто цікавиться історією України.

Поява серії «Київська міська організація Національної спілки краєзнавців України в особах» в період відзначення століття вітчизняного організованого краєзнавчого руху є своєчасною і потрібною широкому краєзнавчому загалу, громадськості, буде сприяти подальшому розвитку українського краєзнавства.

*Олександр Реєнт,
голова Національної спілки краєзнавців України,
член-кореспондент НАН України*

Від упорядників

Біобібліографічний покажчик «Бажан Олег Григорович» містить бібліографічні описи книг, статей, публікацій, матеріалів конференцій, краєзнавчих читань, інтерв'ю. Друкований документальний масив доповнено інтернет-ресурсами. Для зручності користування укладено іменний покажчик. Бібліографічний опис здійснено згідно з діючими державними стандартами: ДСТУ 7.1:2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання», ДСТУ 3582:2013 «Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила».

Матеріали покажчика упорядковано за хронологічним принципом.

Покажчик стане у пригоді науковцям, дослідникам, краєзнавцям, викладачам, студентам, учителям історії, бібліотекарям та усім, хто цікавиться історією України.

Олег Бажан: штрихи до портрета науковця, краєзнавця, громадського діяча

Олег Григорович Бажан народився 6 жовтня 1968 року у місті Пирятині Полтавської області у сім'ї службовців. Сприятлива родинна аура батьків Григорія Остаповича та Лідії Антонівни формувала світогляд, життєві орієнтири молодшого сина. Завдяки батьку, журналісту за фахом, ще у ранньому підлітковому віці Олег став занурюватися у чарівну атмосферу книжкового світу. Домашня бібліотека, яка складалася з енциклопедій, словників, книжок з автографами відомих українських письменників, які бували у батьківській оселі, сприяла формуванню освіченої і соціальної особистості юнака.

Завершивши навчання у Пирятинській середній школі № 2 із золотою медаллю, у 1985 році Олег Бажан вступає на історичний факультет Полтавського державного педагогічного інституту імені В. Г. Короленка. У виборі навчального закладу 17-річний студент не помилився. Більшість викладачів вищу були справжніми майстрами педагогічної справи та блискучими лекторами. Унікальна та неповторна праця, власні методичні системи Віктора Воловика, Олександра Єрмака, Віктора Ревегука, Олександра Мельникова допомагали у набутті знань, сприяли особистісному розвитку і підготовці до самостійної професійної діяльності майбутнього історика-дослідника. Навчання Олега Бажана в одному із найстаріших закладів вищої освіти

ти України припало на два світоглядних злами («горбачовська перебудова», проголошення незалежності України). Наприкінці 1980-х років, в умовах атмосфери гласності, реалізації гасел «відновлення історичної правди», «ліквідації «білих плям» в історії», повернення книг із спецфондів у відкритий доступ студент-старшокурник зацікавлюється замовчуваною в радянські часи політикою українізації в 1920–1930-ті роки. Результати дослідницької роботи в Полтавському обласному державному архіві лягли в основу дипломної роботи «Здійснення політики українізації на Полтавщині в 1920–1930-ті роки», захищеної під керівництвом доцента кафедри історії СРСР Олексія Нестулі.

Випускнику історичного факультету з відзнакою в 1992 році було запропоновано посаду асистента на новоствореній у Полтавському педінституті кафедрі історії України. Занурений у розробку методики семінарських занять, практикумів для студентів, молодий викладач викроював час і на науково-дослідну роботу. На початку 1990-х років були надруковані перші наукові статті, присвячені процесу українізації на Полтавщині в 1920-ті роки, Голодомору 1932-1933 років.

У 1994 році О. Бажана було зараховано до аспірантури Інституту історії України Національної академії наук України. Вчена рада науково-дослідної установи затвердила тему його дисертаційного дослідження «Опозиційний рух в Україні (друга половина 50-х–80-ті рр. ХХ ст.)». Науковим керівником було призначено дослідника історії України ХХ століття, кандидата історичних наук Юрія Зіновійовича Данилюка, який радо ділився зі своїм першим аспірантом тонкощами наукової роботи, сприяв здобуттю фахового вишколу, допомагав «входженню» в наукову спільноту/середо-

вище. Учитель-наставник залучив Олега Бажана до кола істориків (Олександр Рубльов, Олексій Нестуля, Віктор Войналович), які займалися розробкою раніше недоступних для широкого кола дослідників документальних матеріалів з фондів колишнього архіву ЦК КПРС, ЦК Компартії України, КДБ СРСР та його республіканських управлінь. Так, до кола наукових інтересів Олега Бажана потрапили питання механізму політичних репресій у 1930–1980-х роках в Українській РСР, функціонування радянських органів державної безпеки (1918–1991 рр.). Кандидатську дисертацію О. Бажан захистив у липні 1996 року, достроково, до завершення навчання у аспірантурі. Від 1997 року – науковий співробітник, старший науковий співробітник відділу регіональних проблем історії України, із 2016 р. – старший науковий співробітник відділу історії державного терору радянської доби Інституту історії України НАН України. Спільна творча діяльність з Юрієм Данилюком призвела до появи у 2000 році наукових монографій, в яких розкриваються дисидентські рухи в Українській РСР⁵: «Український національний рух. Основні тенденції і етапи розвитку (кінець 1950-х–1980-ті рр.)»; «Випробування вірою»; «Опозиція в Україні».

Від початку 2000-х років до кола наукових інтересів О. Бажана потрапила українська громада в Канаді. Він брав безпосередню участь у підготовці збірника

---

⁵ Бажан О.Г., Данилюк Ю.З. Український національний рух. Основні тенденції і етапи розвитку / кінець 1950-х–1980-ті рр. – К., 2000. – 232 с.; Випробування вірою. Боротьба за реалізацію прав і свобод віруючих в Україні в 1950-80-ті рр. – К., 2000. – 441 с. Данилюк Ю., Бажан О. Опозиція в Україні / друга половина 1950-х–1980-ті рр. – К., 2000. – 616 с.

документів, в якому вперше в українській історіографії висвітлюються найбільш яскраві сторінки політичних, культурних та наукових взаємовідносин України та українсько-канадської громади в 1940–1980-ті роки⁶.

Осмислення післявоєнної історії України спонукало О. Бажана стати ініціатором підготовки збірника документів, присвяченого громадській діяльності відомого українського письменника Олеса Гончара⁷, оприлюднити маловідомі документи з Галузевого державного архіву Служби безпеки України, які відображають депортаційну політику радянської влади у 1940-х роках⁸ та кримськотатарський національ-

---

⁶ На скрижалах історії. З історії взаємозв'язків урядових структур і громадських кіл України з українсько-канадською громадою в другій половині 1940–1980-ті роки / упоряд.: О. Бажан, Ю. Данилюк, П. Тронько. – Київ, 2003. – 862 с.

⁷ Тернистим шляхом до храму: Олесь Гончар в суспільно-політичному житті України 60–80-ті рр. ХХ ст. : зб. док. та матеріалів / упоряд.: О. Бажан, Ю. Данилюк, П. Тронько. – Київ, 1999. – 304 с.

⁸ Бажан О. «...намдорікнули у ЦК КП(б)У, що ми мало беремо...»: до 70-річчя масової депортації населення Західної України під кодовою назвою «Захід» / вступ. ст. та публ. О. Бажана // З архівів ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ. – 2012. – № 2 (39). – С. 182–240; Бажан О. Операція «Захід» – апогей депортаційних акцій радянських спецслужб на західноукраїнських землях (1940–1950-і роки) // Реабілітовані історією. Львівська область. – Львів: Астролябія, 2014. – Кн. 2: м. Борислав, Бродівський район. – С. 127–141; Бажан О. Операція «Захід»: до 75-річчя депортації населення Західної України у віддалені райони СРСР // Україна ХХ ст.: культура, ідеологія, політика. – 2013. – Вип. 18. – С. 338–347.

ний рух за повернення на історичну батьківщину у 1950–1980-ті роки⁹.

Спектр наукових інтересів академічного історика концентрується навколо проблем, пов'язаних з практикою формування політико-управлінської еліти у другій половині ХХ – початку ХХІ ст.¹⁰

Як фахівця з історії України другої половини ХХ століття О. Бажана залучають до підготовки низки фундаментальних колективних праць. Серед них: «Політичний терор і тероризм в Україні» (2002), «Соціальні трансформації в Україні: пізній сталінізм і хрущовська доба» (Київ, 2014); «Українське суспільство в 1960–1980-х рр. Історичні нариси» (Київ, 2021). Активно прилучається Олег Григорович до роботи над ґрунтовними багатотомними науковими довідковими виданнями: «Звід пам'яток історії та культури України» (із 1999 р.); «Енциклопедія сучасної України» (із 2001 р.) «Енциклопедія історії України» (із 2003 р., автор понад 110 статей). У 2011 році він долучився до авторського колективу, який підготував до друку «Політичну енциклопедію», покликану створити ґрунтовне уявлення про стан сучасної політичної науки в Україні.

Починаючи з середини 1990-х років Олег Бажан бере активну участь у реалізації державної програ-

---

⁹ Кримські татари: шлях до повернення. Кримськотатарський національний рух (друга половина 1940-х –початок 1990-х років) очима радянських спецслужб: зб док. та матеріалів / упоряд.: О. Бажан, Ю. Данилюк, С. Кокін, О. Лошицький. Ч. 1. – Київ, 2004. – 395 с.; Ч. 2. – Київ, 2004. – 362 с.

¹⁰ Уряди незалежної України / упоряд. О. Г. Бажан; за ред. Н. К. Дніпренко. – Київ: ДП «Держ. спеціаліз. вид-во «Мистецтво», 2010. – 48 с.; Петро Шелест: Вірю в розквіт моєї рідної України. – Київ: Парлам. вид-во, 2021. – 352 с.

ми «Реабілітовані історією» (на 2023 рік побачило світ 137 томів серії), покликаної увічнити пам'ять жертв політичних репресій в Україні в ХХ столітті. Олег Бажан став членом Головної редакційної колегії наукового-документальної серії книг «Реабілітовані історією», керівником науково-редакційної групи з підготовки науково-документальної серії книг «Реабілітовані історії. Місто Київ» при Київській міській адміністрації (з 2013 р.), членом Київської міської комісії у справах увічнення пам'яті жертв війни та політичних репресій при Київській міській адміністрації (з 2014 р.), упорядником, автором вступних статей томів по Автономній Республіці Крим, Дніпропетровській, Житомирській, Київській, Львівській, Миколаївській, Полтавській, Сумській, Тернопільській, Черкаській, Чернігівській областях, в яких розкриваються методи діяльності радянських органів державної безпеки у контексті реалізації репресивної політики компартійного керівництва.

Дослідження процесів у межах лінійного метанаративу історик поєднує з вивченням локальних соціокультурних просторів. Сплеск інтересу до регіоналістики, мікроісторії, краєзнавства знайшов своє вираження у написанні серії статей про механізм реалізації каральної політики сталінського режиму у добу Великого терору через призму діяльності низової структури радянських органів державної безпеки на Київщині, Полтавщині, Одещині, Харківщині. Потяг до «малої Батьківщини» втілено у підготовку спільно з батьком Григорієм Остаповичем Бажаном брошур з історії Пирятина. Історія про аеродром під Пирятином у часи Другої світової війни, який був задіяний у реалізації операції «Френтік» (човникові бойові вильоти бомбар-

дувальної авіації США з лєтовищ Полтавщини для здійснення масованих ударів з повітря по важливих військових і промислових об'єктах нацистської Німеччини та її союзників у червні-вересні 1944 року) став поштовхом для пошуку, упорядкування та друку збірника документів про невідомі сторінки радянсько-американського військового співробітництва¹¹. Специфічність міського способу життя у другій половині ХХ століття відтворено Олегом Бажаном у розділі колективної праці, присвяченій історії міста Полтави¹².

Окремий важливий напрямок наукових досліджень у галузі регіоналістики – це історичне кримознавство. Логічним результатом напрацювань ученого в зазначеному дослідницькому полі є упорядкування документів та матеріалів, які відображають депортаційну політику радянської влади на Кримському півострові в роки Другої світової війни, розкривають економічні, культурні аспекти входження Криму до складу УРСР, висвітлюють проблему репатріації, адаптації й інтеграції кримськотатарського народу в український соціокультурний та політичний простір¹³.

Загалом О. Бажаном опубліковано понад 500 праць (монографій, посібників, підручників, збірник-

---

¹¹ Операція «Френтік». З історії бойової співдружності військово-повітряних сил СРСР і США, цивільного населення України в роки Другої світової війни: зб. док. та матеріалів / упоряд.: О. Бажан, Ю. Данилюк, М. Кальний, Ю. Подкур. – Київ: Рідний край, 1998. – 485 с.: іл.

¹² Полтава: іст. нарис. Полтава: Полтавський літератор, 1999. – 280 с.: іл. + 24 с. вкл.

¹³ Крим в умовах суспільно-політичних трансформацій (1940–2015): зб. док. та матеріалів / упоряд.: О. Г. Бажан, О. В. Бажан, С. М. Блащук та ін. – Київ: Вид-во «Кліо», 2016. – 1092 с.

ків документів, статей), присвячених політичним репресіям в Українській РСР, дисидентському рухові, історії радянських спецслужб, політичній історії України ХХ століття. Його праці друкувалися в Австралії, Болгарії, Великобританії, Литві, Польщі, Румунії.

Наукову діяльність Олег Бажан поєднує з громадською. У середині 1990-х років долучається до лав Всеукраїнської спілки краєзнавців (у 2008 р. громадській організації було надано статус Національної) та бере активну участь у реалізації заходів творчої асоціації, спрямованих на відродження й захист історичної, духовної та культурної спадщини українського народу, формуванні патріотичних настроїв у суспільстві. На початку 2000-х років Олег Бажан очолює Ревізійну комісію Національної спілки краєзнавців України (2001 – 2012). На V (позачерговому) з'їзді його обирають членом правління НСКУ. З 2017 року як член президії НСКУ бере участь у формуванні всеукраїнських і регіональних краєзнавчих програм, налагодженні міжнародних культурних контактів, подальшому розвитку національного краєзнавчого руху. Потрібно зазначити, що окрім активної роботи у керівних органах НСКУ, О. Бажан бере також участь у діяльності Київської міської організації НСКУ (далі – КМО НСКУ), де він перебуває на обліку. Це й участь у звітно-виборчих та позачергових конференціях, пленумах організації, участь у наукових заходах – круглих столах, наукових конференціях, які організовуються столичною організацією Спілки краєзнавців.

У 1999 році Олег Бажан доєднався до команди видання журналу «Краєзнавство» спочатку як член редколегії, а через рік обійняв посаду заступника головного редактора (з 2012 р. – перший заступник

головного редактора). На цих посадах під керівництвом головних редакторів журналу, спочатку академіка П. Т. Тронька, а з 2012 року члена-кореспондента НАН України О. П. Реєнта, він продовжив розвивати часопис як періодичне видання Спілки краєзнавців, посилювати позиції журналу серед наукової спільноти, пропагувати краєзнавчий рух в країні. Спраглий до старожитностей Олег Григорович щиро переймається популяризацією історії рідного краю на сторінках часопису, підвищенням наукової якості надісланих до редакції статей, докладає зусиль для перетворення журналу на центр комунікації між ученими та фахівцями з проблем локальної історії. Великого значення заступник головного редактора надає формуванню предметно-тематичного поля часопису. На початку 2000-х років з'являються тематичні рубрики, спрямовані на віддзеркалення науково-методичної сфери історичного краєзнавства: «Літопис українського краєзнавства», «Історія міст і сіл України: історико-теоретичні проблеми вивчення», «Краєзнавство в особах», «Церковно-історичне краєзнавство: витоки та сучасний дискурс», «Історія України у світлі регіональних досліджень», «Музейництво в Україні: історія та проблеми сучасного розвитку», «Вітчизняне пам'яткознавство: традиції, досвід, перспективи», «Регіональні аспекти історичної демографії» «Джерелознавчі і біографічні студії».

На позитивні зміни редакційної політики часопису на початку 2000-х років звернув увагу дослідник Денис Бровендер: «За 20 років праці на ниві актуалізації історико-краєзнавчих досліджень в Україні часопис пройшов декілька етапів. З урахуванням мети його відновлення та завдань, що були покладені на видан-

ня, можна умовно виокремити три етапи його функціонування: I. 1993-1999 рр. – період відновлення часопису «Краєзнавство», його організаційне та наукове становлення на шляху відродження традицій українського краєзнавства; II. 2000-2006 рр. – період творчого пошуку проблемно-тематичних блоків, формування провідних рубрик видання, їх апробація на шпальтах журналу; III. 2008-2013 рр. – стабільне упорядкування проблематики часопису, закріплення 16 рубрик (з 34), що мали місце на шпальтах в різні періоди (з урахуванням актуальності поданих матеріалів, їхньої інформативної насиченості, тематичного забезпечення змісту часопису) на сучасному етапі розвитку краєзнавства»¹⁴.

Завдяки редакторському хисту Олега Бажана журнал «Краєзнавство» набув нового поліграфічного обличчя, посів належне місце в науковій періодиці України, перетворився на основну платформу сприяння та оприлюднення студій та матеріалів з локальної історії, висвітлення різноманітних аспектів розвитку краєзнавчого руху у сучасній Україні.

Опікуючись роботою періодичного друкованого органу Національної спілки краєзнавців України, О. Бажан акцентує увагу на основних проблемних та ключових питаннях комунікативної політики громадської організації. У творчому тандемі з прес-секретарем НСКУ, заслуженим журналістом України Анатолієм Ситником ним було підготовлено ряд довідкових видань, зокрема «Всеукраїнська спілка краєзнавців: від А до Я» (Київ, 2001), «Всеукраїнська спілка краєзнав-

---

¹⁴ Бровіндер Д. Часопис «Краєзнавство» у розбудові історичного краєзнавства в Україні: до 20-ї річниці діяльності (1993-2013 рр.) // Краєзнавство. – 2013. – № 4. – С. 13.

ців 1997–2003 роки» (Київ, 2003) та ін., упорядковано та підготовлено до друку матеріали перших всеукраїнських з'їздів НСКУ.

Олег Бажан – багаторічний член редакційних колегій періодичних видань «З архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ», «Південний Захід. Одесика», «Сумський історичний журнал», «Сумська старовина», «Старожитності Лукомор'я», «Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки».

Роботу в академічній установі О. Бажан вміло поєднує з педагогічною діяльністю у вищій школі. Від 1995 року на запрошення доктора історичних наук, професора Михайла Кірсенка молодий вчений почав працювати у Національному університеті «Києво-Могилянська академія» на посаді викладача, згодом доцента кафедри історії (2001 р.). Крім викладання у Могилянці О. Бажан мав лекційні та практичні курси у Дипломатичній академії при МЗС України (2000–2007), Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (2019–2020). Окрім викладацької роботи здійснює роботу з підготовки наукових кадрів. Упродовж 2003–2012 років був вченим секретарем спеціалізованої вченої ради з історії Національного університету «Києво-Могилянська академія». Під його науковим керівництвом підготовлено трьох кандидатів історичних наук.

Олег Бажан є співавтором навчальних посібників: «Історія українознавства» (Київ: «Академвидав», 2011); «Історія України» (Київ: «Кліо», 2015).

Потрібно зазначити, що Олег Григорович плідні академічні дослідження вдало поєднує з активною науково-популяризаторською діяльністю, часто виступає в засобах масової інформації з актуальних

і гострих питань вітчизняної історії, які хвилюють громадськість.

Робота академічного історика, краєзнавця, громадського діяча не залишилася поза увагою наукової громадськості та держави. Указом Президента України № 616 / 2019 р. від 22 серпня 2019 р. «за значний особистий внесок у державне будівництво, соціально-економічний, науково-технічний, культурно-освітній розвиток України, вагомі трудові здобутки та високий професіоналізм» О. Бажану присвоєне почесне звання «Заслужений працівник культури України».

Нині Олег Григорович Бажан продовжує працювати над реалізацією нових творчих задумів та ідей, написанням наукових розвідок, присвячених унікальним періодам української історії ХХ століття.

*Олександр Гончаров,
голова Київської міської організації
Національної спілки краєзнавців України,
доцент кафедри етнології та краєзнавства
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка,
кандидат історичних наук*

Основні віхи життя та наукової діяльності О. Г. Бажана

1968 р., 6 жовтня – народився у м. Пирятині Полтавської області

1985 р. – здобув загальну середню освіту із золотою медаллю у Пирятинській середній школі № 2

1985-1992 рр. – навчання на історичному факультеті Полтавського державного педагогічного інституту ім. В. Г. Короленка

1987-1989 рр. – проходження служби у лавах Радянської армії

1992-1994 рр. – асистент кафедри історії України Полтавського державного педагогічного інституту ім. В. Г. Короленка

з 1995 р. – викладач кафедри історії Національного університету «Києво-Могилянська академія»

1994-1997 рр. – аспірант Інституту історії України НАН України

1996 р. – захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук

1997 – 2016 рр. – старший науковий співробітник регіональних проблем історії України Інституту історії України НАН України; старший науковий співробітник відділу по розробці архівів ВУЧК-ГПУ-НКВС-КДБ при Президії НАН України

1997 р. – нагороджено нагрудним знаком МОН України «Відмінник освіти України»

1999 р. – заступник головного редактора журналу «З архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ»

2000 р. – заступник головного редактора журналу «Краєзнавство»

2001 р. – наказом Міністерства освіти і науки України присвоєно вчене звання доцента

2002 р. – нагороджено Почесною грамотою Міністерства закордонних справ України

2000-2007 рр. – доцент кафедри зовнішньої політики та міжнародного права Дипломатичної академії України при Міністерстві закордонних справ

2003-2012 рр. – вчений секретар спеціалізованої вченої ради з історії Національного університету «Києво-Могилянська академія»

2004 рр. – присвоєне вчене звання «Старший науковий співробітник» зі спеціальності «Історія України»

З 2013 р. – керівник науково-редакційної групи з підготовки науково-документальної серії книг «Реабілітовані історії. Місто Київ» при Київській міській адміністрації

2014 р. – включено до складу Київської міської комісії у справах увічнення пам'яті жертв війни та політичних репресій при Київській міській адміністрації

з 2016 р. – старший науковий співробітник відділу історії державного терору радянської доби Інституту історії України НАН України

2016 р. – постановою Кабінету Міністрів України № 480 від 27 липня 2016 р. включено до складу Головної редакційної колегії науково-документальної серії книг «Реабілітовані історією»

З 2017 р. – член президії правління Національної спілки краєзнавців України

2017 р. – присвоєне звання «Почесний краєзнавець України»

2017 р. – нагороджено Почесною грамотою Верховної Ради України

2019-2020 р. – доцент кафедри світового українства Київського національного університету імені Тараса Шевченка

2019 р. – присвоєне почесне звання «Заслужений працівник культури України» за вагомий особистий внесок у розвиток краєзнавства, збереження національної історико-культурної спадщини

Хронологічний покажчик праць О. Г. Бажана, надрукованих у 1992-2023 роках

1992

Статті

1. З досвіду здійснення політики українізації на Полтавщині // Місце України у світовій історії та особливості вивчення даної проблеми у педагогічному вузі: тези міжвуз. наук.-практ. конф. – Київ, 1992. – С. 78-80.

1993

Статті:

2. Війна проти власного народу / О. Бажан, В. Войналович // Літератур. Україна. – 1993. – 29 лип.

3. Дисиденство як вияв кризи тоталітарної системи в 60-80-х роках // Шоста Всеукраїнська наукова конференція з історичного краєзнавства. – Луцьк, 1993. – С. 296-297.

4. Діяльність закладів народної освіти на Полтавщині в період українізації // Українська державність: історія і сучасність: матеріали наук. конф. – Київ, 1993. – С. 275-276.

5. До проблеми дерусифікації міста Полтави в 20-ті роки // Актуальні проблеми розвитку міст та міського самоврядування (історія і сучасність): тези міжнар. наук.-практ. конф. – Рівне, 1993. – С. 267-269.

6. Значення процесу українізації в розбудові шкільної освіти на Полтавщині // Макаренковські читання. – Полтава, 1993. – С. 64-65.

7. «... Мене називають сучасним Кочубеєм». Нотатки на полях політичної біографії В. Ю. Маланчука // Літератур. Україна. – 1993. – 2 груд.

8. Події 1932-1933 років за матеріалами фонду контрольної комісії Робітничо-селянської інспекції / О. Бажан, С. Іващенко // Голод 1932-1933 років на Полтавщині. До 60-річчя трагедії: матеріали наук.-практ. конф. – Полтава, 1993. – С. 70-73.

9. Розвиток політичної думки в другій половині XVI ст. в Україні // Політологічний вісник. Матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції «Політична думка в Україні: минуле і сучасність», Київ, 1-4 лютого 1993 р. – Київ, 1993. – Ч. 1. – С. 21-29.

10. Українізація на Полтавщині в 20-ті роки // Архівний збірник на посвяту 90-річчя Полтавської Вченої архівної комісії 1903-1993. – Полтава, 1993. – С. 172-182.

1994

Статті:

11. З числа «небажаних осіб»: [на річницю смерті члена Президії Всеукраїнської спілки краєзнавців скульптора Івана Макаровича Гончара (1911-1993)] // Краєзнавство. – 1994. – № 1-2. – С. 31-33.

12. Міжнародні акції, пов'язані з вшануванням жертв голоду 1932-1933 рр. в Україні // Пам'яті жертв радянських голодоморів в Україні: тези наук. конф. – Чернівці, 1994. – С. 68-69.

13. Музей архітектури та побуту України як осередок інакодумства в кінці 1960-х – на початку 1980-х років // Діяльність музеїв просто неба у збереженні

культурної спадщини та відродженні духовності народу: тези наук. конф. – Київ, 1994. – С. 8-9.

14. Одеса в історії українського правозахисного руху 60–80-х рр. // Одесі – 200: матеріали міжнар. наук. конф. – Одеса, 1994. – С. 90-93.

15. Переслідування православних священиків в Україні в першій половині 80-х рр.: матеріали 3 Полтавської наукової конференції з історичного краєзнавства. – Полтава, 1994. – С. 137-139.

16. Розробка проблем української бібліографії в умовах політичної цензури 60-х – першої половини 80-х рр. // Бібліотеки у розвитку історичної науки в Україні: тези наук. конф. – Київ, 1994. – С. 8-9.

17. Слуга або фрагменти життя генерала Серова // З архівів ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ. – 1994. – № 1. – С. 229-240.

18. Туристсько-екскурсійна та музейна робота як одна з форм опору політиці русифікації України в 60-х – першій половині 80-х років // Проблеми розвитку туризму в Україні і завдання відновлення історичної пам'яті народу засобами туризму: тези наук. конф. – Київ; Косів, 1994. – Ч. 2. – С. 214-216.

1995

Книжкові видання:

19. Кримські татари 1944-1994 рр. Статті. Документи. Свідчення очевидців / упоряд.: О. Г. Бажан, Ю. З. Данилюк. – Київ: Рідний край, 1995. – 363 с.

Статті:

20. Боротьба з інакодумством в Україні в кінці 50-80-х рр. // VII Всеукраїнська наукова конференція

«Історичне краєзнавство в Україні: традиції і сучасність». – Київ, 1995. – Ч. 2. – С. 338-339.

21. Виховання національної самосвідомості як один з напрямків діяльності єврейського руху в Україні в другій половині 50-80-х років // Єврейська історія та культура в Україні: матеріали конф. – Київ, 1995. – С. 11-17.

22. Кримськотатарський національний рух (друга половина 40-х – початку 90-х років) // Кримські татари 1944-1994 рр. Статті. Документи. Свідчення очевидців. – Київ, 1995. – С. 17-69.

23. «Нас повинно об'єднати служіння народові» (пам'яті патріарха Київського і всієї Руси-України Володимира) / О. Бажан, Ю. Данилюк // Літератур. Україна. – 1995. – 10 серп.

24. Поділля в житті та діяльності Всеволода Голубовича // Поділля і Волинь у контексті історії українського національного відродження: наук. зб. – Хмельницький, 1995. – С. 286-288.

25. Посіяв бурю...: (До 30-річчя з дня виходу в світ праці І. Дзюби «Інтернаціоналізм чи русифікація?») // Слово і час. – 1995. – № 11-12. – С. 37-40.

26. Розділяючи на «чистих» і «нечистих» // З архівів ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ. – 1995. – № 1-2. – С. 218-234.

1996

Статті:

27. «Вільна профспілка» як одна з форм боротьби за соціально-економічні права в 70-х роках в Україні // 90 років виникнення масового профспілкового руху в Україні. – Київ, 1996. – С. 239-240.

28. Зростання невдоволення серед українського робітництва як один з факторів формування опозиції радянському тоталітаризму в 60-80-х роках (на матеріалах Півдня України) // Розбудова держави. – 1996. – № 2. – С. 32-35.

29. Основні течії в українському національно-визвольному русі (друга половина 50-х – 80-ті роки) // Відродження української державності : проблеми історії та культури. – Одеса, 1996. – С. 79-80.

30. Переслідування інакодумства в Центральній Україні у 60-80-х рр.: загальні тенденції та характерні особливості // Історія України: маловідомі імена, події, факти. – Київ, 1996. – С. 422-432.

31. Питання забезпечення прав людини в УРСР у діяльність Президента США Р. Рейгана // Україна: людина, суспільство, природа: тези і доп. наук. конф. – Київ, 1996. – С. 31-32.

32. Постать Богдана Хмельницького в оцінці українських дисидентів // Богдан Хмельницький та його доба: матеріали міжнар. конф. – Київ, 1996. – С. 178-179.

33. Рішення II Ватиканського собору та піднесення руху за відновлення УГКЦ // Історія релігій в Україні: тези повідомлень 6 міжнар. круглого столу. – Львів, 1996. – С. 11-12.

34. Силкові методи подолання еміграційних настроїв серед єврейського населення в Україні в 60-70-х роках // Єврейська історія та культура в Україні: матеріали конф. – Київ, 1996. – С. 6-7.

35. Створення «неформальних» клубів як одна з форм протидії української інтелігенції політиці русифікації України в кінці 50-х – першій половині 60-х

років // Інтелігенція: суть, історичні долі, перспективи: тези доп. – Дніпропетровськ, 1996. – С. 137-139.

1997

Книжкові видання:

36. Збережемо тую славу. Громадський рух за увічнення історії українського козацтва в другій половині 50-х – 80-х рр. ХХ ст.: зб. документів та матеріалів / упоряд.: О. Бажан, О. Ігнатуша, О. Шевчук. – Київ: Рідний край, 1997. – 474 с.

37. Матеріали II з'їзду Всеукраїнської спілки краєзнавців 26 грудня 1996 р. / упоряд.: О. Г. Бажан, А. А. Ситник. – Київ: Рідний край, 1997. – 185 с.

Статті:

38. Антирелігійна кампанія в кінці 50-х – на початку 60-х років в Україні та реакція на неї духовенства і віруючих // Історія релігій в Україні: тези повідомлень 7 Міжнар. круглого столу. – Львів, 1997. – С. 5-7.

39. Гнівний виклик тирану. До 30-річчя виходу в світ книги В. Чорновола «Лихо з розуму» // Український альманах. Об'єднання українців у Польщі. – Варшава, 1997. – С. 145-147.

40. Громадський рух за легалізацію УГКЦ в Україні в 1960–1980-х роках // Історія України: маловідомі імена, події, факти. – Київ, 1997. – Вип. 2. – С. 174-193.

41. Дослідження та популяризація козацької тематики в контексті формування опозиційних настроїв серед української інтелігенції в 60–80-х ХХ ст. // Запорозьке козацтво в українській історії, культурі та

національній самосвідомості: матеріали конф. – Київ, 1997. – С. 336-347.

42. Заходи вищих органів державної влади і державного управління СРСР та УРСР по обмеженню в переселенні кримських татар в Крим в кінці 50-х – 80-ті рр. // Заселення Півдня України: проблеми національного та культурного розвитку: наук. доп. Міжнар. наук. конф. – Херсон, 1997. – Ч. 2. – С. 61-64.

43. Історія під пресом ідеології // Українська історична наука на порозі ХХІ століття: Харківський історіогр. зб. – Харків, 1997. – Вип. 2. – С. 203-230.

44. Культурні ініціативи українських дисидентів по збереженню національної культурної спадщини в 60–80-х рр. // 8 Всеукраїнська наукова конференція «Історичне краєзнавство і культура»: наук. доп. та повідомлення. – Харків, 1997. – Ч. 1. – С. 314-317.

45. Наступ на православну церкву в другій половині 50-х – на початку 60-х років і втрати в духовній культурі українського народу // Ідея національної церкви в Україні: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. – Тернопіль, 1997. – С. 1-4.

46. Наступ на православну церкву в Україні (друга половина 50-х років – початок 80-х рр. ХХ ст. // Український історичний збірник: наукові праці аспірантів та молодих вчених. – Київ, 1997. – Вип. 1. – С. 297-317.

47. Передова українська інтелігенція і єврейський національний рух в 60 – 80-х рр. ХХ ст. // Єврейська історія та культура в Україні: матеріали конф. – Київ, 1997. – С. 6-7.

48. Переслідування інакодумства на Житомирщині в другій половині 50-х–80-х років (за матеріалами державних відомчих архівів та самвидаву) // Жито-

мирщина крізь призму століть: наук. зб. – Житомир, 1997. – С. 91-93.

49. Правда про справу Погружальського / О. Бажан, Ю. Данилюк // З архівів ВУЧК–ДПУ–НКВД–КГБ. – 1997. – № 1-2. – С. 177-185.

50. Релігійне дисидентство в Україні (друга половина 50–80-х років ХХ ст.) // Україна: людина, суспільство, природа: 3 щоріч. наук. конф., присвяч. 400-й річниці народж. і 350-й річниці смерті Петра Могили: тези доп. – Київ, 1997. – С. 54-55.

51. Тернистим шляхом правди (Ф. П. Шевченко) / О. Бажан, Ю. Данилюк // Дунаєвеччина очима дослідників, учасників і свідків історичних подій: матеріали наук.-практ. конф. – Київ, 1997. – С. 223-227.

52. ХХ з'їзд КПРС в долі кримських татар / О. Бажан, Ю. Данилюк // Початок десталінізації в Україні: матеріали «круглого столу» в Інституті історії України. – Київ, 1997. – С. 121-130.

1998

Книжкові видання:

53. Кваліфікаційні та курсові роботи і реферати з історії: поради студентів щодо написання та захисту / Ю. Мицик, О. Бажан, В. Зубко. – Київ, 1998. – 35 с. – (Методична сер.; № 3).

54. Операція «Френтік». З історії бойової співдружності військово-повітряних сил СРСР і США, цивільного населення України в роки Другої світової війни: зб. док. та матеріалів / упоряд.: О. Бажан, Ю. Данилюк, М. Кальний, Р. Подкур. – Київ: Рідний край, 1998. – 485 с.: 24 с. іл.

Статті:

55. Боротьба за реалізацію прав віруючих (друга половина 50-х–80-ті роки ХХ ст.) / О. Бажан, Ю. Данилюк // Християнство і культура: історія, традиції, сучасність. – Полтава, 1998. – С. 6-9.

56. Єврейський національний рух і світова громадська думка // Єврейська історія та культура в країнах Центральної та Східної Європи: зб. наук. пр. –Київ, 1998. – Т. 1. – С. 5-10.

57. Культурно-просвітницький рух української інтелігенції у другій пол. 50-80-х рр. як одна з форм опору політиці русифікації України // Наук. записки НаУКМА. – Київ, 1998. – Вип. 3. – С. 123-127.

58. Опозиційний рух в Україні в 50-80-х роках у світлі архівно-слідчих справ // Архівно-слідчі справи репресованих: науково-методичні аспекти використання. – Київ, 1998. – С. 56-60.

59. Опозиційний рух в Україні (друга половина 50-х–80-ті роки ХХ ст.) // Україна : людина, суспільство, природа: матеріали конф. – Київ, 1998. – С. 18-19.

60. Пам'ятки українського національного руху другої половини 1950–1980-х рр. як туристично-екскурсійні об'єкти Києва // Туристично-краєзнавчі дослідження. Вип. 1: Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Туризм в Україні. Економіка та культура». Ч. 2. – Київ, 1998. – С. 41-46.

61. Прошу термінового втручання. До 30-річчя виходу в світ роману О. Гончара «Собор» // Кур'єр Кривбасу. – 1998. – № 8. – С. 98-102.

62. Роман О. Гончара «Собор» в суспільно-політичному житті України в кінці 1960–80-х років: (До 80-річчя з дня народження письменника) // Проблеми

історії та методології історичної науки: Харківський історіогр. зб. – Харків, 1998. – Вип. 3. – С. 198-219.

63. Самвидав як засіб поширення об'єктивної інформації про Україну // З архівів ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ. – 1998. – № 1-2. – С. 357-364.

64. Формування ідеології та правової бази для переслідування інакодумства в Україні в другій половині 1950–1970-х років // Історія України: маловідомі імена, події, факти. – Київ, 1998. – С. 144-158.

1999

Книжкові видання:

65. Тернистим шляхом до храму: Олесь Гончар в суспільно-політичному житті України 60–80-ті рр. ХХ ст.: зб. док. та матеріалів / упоряд.: О. Бажан, Ю. Данилюк, П. Тронько. – Київ, 1999. – 304 с.

66. Полтава: іст. нарис. – Полтава: Полтав. літератор, 1999. – 280 с.: іл. + 24 с. вкл.

Статті:

67. Дисидентський рух на Дніпропетровщині в 1960–80-х рр. // Історія України: маловідомі імена, події, факти. – Київ, 1999. – Вип. 8. – С. 326-332.

68. Доля спадкового правознавця (Г. Александренко) / О. Бажан, А. Ситник // Історія України: маловідомі імена, події, факти. – Київ, 1999. – Вип. 7. – С. 312-317.

69. Деякі аспекти політики русифікації України у другій половині 1950–80-х рр. ХХ століття // Історія України: маловідомі імена, події і факти. – Київ, 1999. – Вип. 9. – С. 114-124.

70. З історії дисидентського руху на Півдні України в 1960–80-х роках // Історія Півдня України від найдавніших часів до сучасності: проблеми національного, політичного, соціального, економічного, технічного, правового, релігійного та культурного розвитку: зб. наук. праць – Ч. 2. – Миколаїв; Одеса, 1999. – С. 204-210.

71. Кінець 1960-х – початок 70-х років в житті та діяльності Ф. П. Шевченка / О. Бажан, Ю. Данилюк // Історіографічні дослідження в Україні. – Київ, 1999. – Вип. 7. – С. 67-74.

72. Політика русифікації в Україні в 1950–60-х років і реакція на неї з боку української інтелігенції // Наук. записки Ін-ту політ. і етнонац. дослідж. НАНУ. – Київ, 1999. – Вип. 9. – С. 185-189.

73. Політичні репресії проти віруючих Української греко-католицької церкви в 1960–80-х роках ХХ ст. // Матеріали 9-ї Міжнар. конф. «Історія релігій в Україні». – Львів, 1999. – С. 11-14.

74. Процес десталінізації в Україні (друга половина 1950-х – початок 60-х рр.) // З архівів ВУЧК–ГПУ–НКВС–КГБ. – 1999. – № 1-2. – С. 469-480.

75. Роль національно-культурних осередків шістдесятників у збереженні історичної та культурної спадщини українського народу в 1960-х рр. ХХ ст. // Краєзнавство. – 1999. – № 1-4. – С. 139-142.

76. Роль Української Гельсінської групи в консолідації опозиційного руху в 70-х рр. в Україні // Четвертий міжнародний конгрес українців. Історія. – Ч. 2: ХХ століття. – Одеса; Київ; Львів, 1999. – С. 558-562.

77. Форми інтелектуального опору в дисидентському русі в Україні (1950–80-ті роки ХХ ст.) // Наук.

записки НаУКМА. – Т. 9, ч. 1 (спец. випуск). – Київ, 1999. – С. 155-161.

78. Українська Гельсінська група: легальна форма протистояння тоталітарному режимові в УРСР // Нац. ун-т «Києво-Могилян. акад.». Наук. записки. Сер.: Історія. – Київ, 1999. – Т. 14. – С. 73-79.

2000

Книжкові видання:

79. Випробування вірою. Боротьба за реалізацію прав і свобод віруючих в Україні в 1950–80-ті рр. / О. Бажан, Ю. Данилюк. – Київ, 2000. – 441 с.

80. Опозиція в Україні: (друга половина 50-х – 80-ті рр. ХХ ст.) / О. Г. Бажан, Ю. З. Данилюк. – Київ, 2000. – 616 с.: 19 л. фото.

81. Пам'ять Биківні: документи та матеріали / упоряд. О. Г. Бажан. – Київ: Рідний край, 2000. – 320 с.

82. Український національний рух. Основні тенденції і етапи розвитку (кінець 1950-х – 1980-ті роки) / О. Г. Бажан, Ю. З. Данилюк. – Київ, 2000. – 232 с.

Статті:

83. До питання про опозиційний рух в середовищі російської православної церкви в Україні в 1950–80-х рр. // Історія релігій в Україні: праці 10 міжнар. наук. конф. – Львів, 2000. – Кн. 1. – С. 375-378.

84. Зовнішньополітичні акції СРСР у 50–80-ті рр. та їх вплив на розвиток опозиційного руху в Україні // З архівів ВУЧК–ГПУ–НКВС–КГБ. – 2000. – № 2-4. – С. 515-524.

85. Зусилля української інтелігенції по збереженню і розвитку національної мови та культури в 1960–

70-х роках // Історія України: маловідомі імена, події, факти. – Київ, 2000. – Вип. 11. – С. 433-439.

86. Індустрія знищення інакодумства в Україні (кінець 1950-х–80-ті рр.) // НаУКМА. Наук. записки. Сер.: Іст. науки. – Київ, 2000. – Т. 18. – С. 74-80.

87. Ініціативи української діаспори, пов'язані з вшануванням жертв голоду 1932–1933 рр. у 80-ті роки // Голод-геноцид 1933 року в Україні: історико-політологічний аналіз соціально-демографічних та морально-психологічних наслідків: матеріали міжнар. наук.-теорет. конф. – Київ, 2000. – С. 375-378.

88. Міжнародні кампанії по дотриманню прав людини в Україні в 1960–80-х рр. і реакція на них з боку партійно-державного керівництва СРСР // Історія України: маловідомі імена, події, факти. – Київ, 2000. – Вип. 10. – С. 538-548.

89. Проблеми взаємовідносин партійно-радянського керівництва і літературно-мистецької інтелігенції в Україні в 1960–80-х рр. // Краєзнавство. – 2000. – № 1–2. – С. 219-228.

90. Шістдесятники в літературно-мистецькому житті України (кінець 1950-х–початок 1960-х років) // Актуальні проблеми історії та культури України: зб. наук. пр. – Ч. 2. – Миколаїв; Одеса, 2000. – С. 84-89.

2001

Книжкові видання:

91. Всеукраїнська спілка краєзнавців від “А” до “Я”: довід. / О. Бажан, А. Ситник. – Київ, 2001. – 91 с.

Статті:

92. Вешняк Федір Якубович // Києво-Могилянська академія в іменах: енциклопед. вид. – Київ, 2001. – С. 112.

93. Гамівна сорочка тоталітаризму // НаУКМА. Наук. записки. Сер.: Іст. науки. – Київ, 2001. – Ч. 1. – С. 129-131.

94. Дисидентство в УРСР : спроба дефініції // НаУКМА. Магістеріум. Іст. студії. – Київ, 2001. – Вип. 7. – С. 23-33.

95. Донбас в історії дисидентського руху в Україні // Історія України: маловідомі імена, події і факти. – Київ, 2001. – Вип. 19. – С. 234-241.

96. Дослідження проблем дисидентського руху в Україні в сучасній зарубіжній та вітчизняній історіографії // З архівів ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ. – 2001. – № 2. – С. 520-529.

97. З когорти меценатів (К. К. Острозький) // Історія України: маловідомі імена, події і факти. – Київ, 2001. – Вип. 12. – С. 239-244.

98. Зовнішні чинники формування ідеології дисидентства в Україні в другій половині 1950-х–80-ті роки // Історія України: маловідомі імена, події і факти. – Київ, 2001. – Вип. 14. – С. 364-384.

99. Ідеї націонал-комунізму: шляхи формування і розповсюдження в Україні в 1960–80-х роках // Історія України: маловідомі імена, події і факти. – Київ, 2001. – Вип. 13. – С. 180-191.

100. П. В. Рубан в історії українського національно-визвольного руху 60–80-х років ХХ ст. // Краєзнавство. – 2001. – № 1-4. – С. 140-142.

101. Спроби політичних і економічних реформ в УРСР в другій половині 1950-х – на початку 1960-х

рр. // Українська державність: проблеми історії, права, економіки, мовознавства, філософії, політології та культури: зб. наук. пр.: у 2 т. – Т. 1. – Миколаїв; Одеса, 2001. – С. 191-196.

102. Український національно-визвольний рух (друга половина 1950-х–80-ті рр.: основні течії, географія, система репресій) // Українська історична наука на порозі XXI століття: доп. та повідомл. Міжнар. наук. конгресу. – Чернівці, 2001. – Т. 1. – С. 155-159.

2002

Розділи у колективних виданнях:

103. Лібералізований терор // Політичний терор і тероризм в Україні. XIX–XX ст.: іст. нариси / Д. В. Архієрейський, О. Г. Бажан, Т. В. Бикова та ін.; відп. ред. В. А. Смолій. – Київ, 2002. – С. 776-836.

Статті

104. «Генеральний погром» 1972–1973 років в Україні у світлі ново віднайдених документів спецслужб // Політичні репресії на Поділлі в XX столітті: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. – Вінниця, 2002. – С. 92-96.

105. Рецидиви терору в хрущовську відлигу // Наук. записки НаУКМА. Сер.: Іст. науки. – Т. 20 (2002). – Ч. 2. – С. 28-36.

106. Політико-правові засади карально-репресивної політики в Україні другої половини 1950-х–1980-х років // Проблеми історії України: факти, судження, пошуки : міжвідом. зб. наук. пр. – Київ, 2002. – Вип. 6. – С. 500-506.

107. Ресталінізація в Україні другої половини 1960-х років // Історія України: маловідомі імена, події, факти. – Київ, 2002. – Вип. 20-21. – С. 648-662.

108. Ставлення світового співтовариства до проблем забезпечення прав людини в Україні в 1960–1980-х роках // Наук. вісн. Дипломат. акад. України. – Київ, 2002. – Вип. 6. – С. 392-399.

109. Стан освіти, науки і культури в Українській РСР в середині 1960-х–80-ті роки // Краєзнавство. – 2002. – № 1–4. – С. 75-78.

110. Соціально-політичні кризи в Східній Європі в контексті внутрішньополітичних процесів в Україні у другій половині 1950-х–80-ті роки // Наук. вісн. Дипломат. акад. України. – Київ, 2002. – Вип. 7. – С. 412-421.

111. Формування опозиції в середовищі євангельських християн-баптистів в Україні в 1960–80-х роках // Історія релігій в Україні: праці 12-ї міжнар. наук. конф. – Львів, 2002. – Кн. 1. – С. 41-46.

2003

Книжкові видання:

112. Всеукраїнська спілка краєзнавців 1997-2003 роки: довід. / упоряд.: О. Бажан, А. Ситник. – Київ, 2003. – 143 с.

113. Історія України: посіб. для вступників до вищ. навч. закл. – Ч. 3: З 1914 р. до наших днів / О. Бажан, Ю. Мицик. – Київ: Вид. Дім “КМ Академія”, 2003. – 230 с.

114. Їм крила дала Пирятинщина: довід. Ч. 2 / упоряд.: Г. Бажан, О. Бажан. – Кам’янець-Подільський, 2003. – 103 с.

115. На скрижалах історії. З історії взаємозв'язків урядових структур і громадських кіл України з українсько-канадською громадою в другій половині 1940–1980-ті роки / упоряд.: О. Бажан, Ю. Данилюк, П. Тронько. – Київ, 2003. – 862 с.

Розділи у колективних виданнях:

116. Биківня: в зоні особливого мовчання // Злочин. – Мельбурн; Київ, 2003. – С. 313-348.

Статті:

117. Антонов Олег Костянтинович // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 1: А-В / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2003. – С. 104-105.

118. Апостолове // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 1: А-В / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2003. – С. 114.

119. Бердник Олесь Павлович // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 1: А-В / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2003. – С. 223.

120. Білики // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 1: А-В / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2003. – С. 282-283.

121. Білопілля // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 1: А-В / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2003. – С. 288.

122. Бобринець // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 1: А-В / Редкол.: В. А. Смолій (голова)

та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2003. – С. 305-306.

123. Буринь // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 1: А-В / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2003. – С. 411.

124. Велика Багачка // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 1: А-В / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2003. – С. 455-456.

125. Верхньодніпровськ // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 1: А-В / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2003. – С. 488.

126. «Весна» // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 1: А-В / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2003. – С. 495.

127. Ворожба // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 1: А-В / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2003. – С. 632.

128. Вороніж // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 1: А-В / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2003. – С. 635.

129. Дьомін Олег Борисович // Українські історики ХХ століття: біобібліогр. довід. / Ін-т історії України НАН України. – Київ; Львів, 2003. – Вип. 2. Ч. 1. – С. 110-111.

130. Лобурець Василь Єгорович / О. Бажан, Г. Лисенко // Українські історики ХХ століття: біобібліогр.

довід. / Ін-т історії України НАН України. – Київ; Львів, 2003. – Вип. 2. Ч. 1. – С. 195.

131. Особливості національно-культурного життя в Україні в другій половині 1940-х років // Наук. записки НаУКМА. Сер.: Гуманітар. науки. – Київ, 2003. – Т. 22. Ч. 1. – С. 139-144.

132. Переслідування інакодумства в Українській РСР в другій половині 1960-х років // Проблеми історії України: факти, судження, пошуки: міжвідом. зб. наук. пр. / Ін-т історії України НАН України. – Київ, 2003. – Вип. 7. – С. 454-464.

133. Подаляк Наталя Гордіївна // Українські історики ХХ століття: біобібліогр. довід. / Ін-т історії України НАН України. – Київ; Львів, 2003. – Вип. 2. Ч. 1. – С. 263.

134. Проблеми взаємозв'язків органів державної влади та управління УРСР з українською громадою Канади в 1950–1980-х роках в документах Національного архівного фонду України // Наук. вісн. Дипломат. акад. України. Київ, 2003. – Вип. 9. – С. 385-393.

135. Процес десталінізації в суспільно-політичному та культурному житті України (друга половина 50-х – початок 60-х років ХХ ст.) // Краєзнавство в Україні: сучасний стан і перспективи. – Київ, 2003. – С. 70-85.

136. Процес десталінізації та зміни в діяльності карально-репресивних органів в Україні // Проблеми історії України: факти, судження, пошуки: міжвідом. зб. наук. пр. / Ін-т історії України НАН України. – Київ, 2003. – Вип. 8. – С. 435-444.

137. Статистика політичних репресій в УРСР у дзеркалі архівних джерел // Краєзнавство. – 2003. – № 1-4. – С. 106-109.

138. Ціватий В'ячеслав Григорович // Українські історики ХХ століття: біобібліогр. довід. / Ін-т історії України НАН України. – Київ; Львів, 2003. – Вип. 2. Ч. 1. – С. 341.

2004

Окремі видання:

139. Кримські татари: шлях до повернення. Кримськотатарський національний рух (друга половина 1940-х–початок 1990-х років) очима радянських спецслужб: зб. док. та матеріалів / упоряд.: О. Бажан, Ю. Данилюк, С. Кокін, О. Лошицький. – Київ, 2004. – Ч. 1. – 395 с.; Ч. 2. – 362 с.

140. Пирятинщина у вінку віків. Люди. Роки. Події. Факти: довід. / О. Бажан, Г. Бажан. – Київ, 2004. – 71 с.

141. III з'їзд Всеукраїнської спілки краєзнавців: матеріали та док. / упоряд.: О. Бажан, А. Ситник. – Київ: Академія, 2004. – 160 с.

Статті:

142. Гадяч // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 2: Г-Д / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2004. – С. 16.

143. Глобине // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 2: Г-Д / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2004. – С. 120.

144. Глухів // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 2: Г–Д / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2004. – С. 121-122.

145. Горлівка // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 2: Г–Д / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2004. – С. 166.

146. Гутянський Степан Корнійович // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 2: Г–Д / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2004. – С. 261.

147. Депортації в ретроспективі української історії // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 2: Г–Д / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2004. – С. 335-337.

148. Депортації народів Криму в роки Другої світової війни // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 2: Г–Д / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2004. – С. 337-338.

149. Депортації народів Криму в роки Другої світової війни через призму документів радянських спецслужб // Історія України. Маловідомі імена, події, факти. – Київ, 2004. – Вип. 26. – С. 155–167.

150. Диканька // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 2: Г–Д / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2004. – С. 380.

151. Дисидентські (опозиційні) рухи 1960–1980-х років в Україні // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 2: Г–Д / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2004. – С. 395-396.

152. «Добоша справа» 1972 // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 2: Г–Д / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2004. – С. 417.

153. Донецьк // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 2: Г–Д / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2004. – С. 447-448.

154. Дружба, місто // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 2: Г–Д / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2004. – С. 475.

155. Кримськотатарський національний рух у 1950–80-х рр. за документами КДБ // Укр. іст. журн. – 2004. – № 4. – С. 126–140.

156. Основні течії в єврейському національному русі в Україні у 1960–80-х роках // Нац. ун-т «Києво-Могилян. акад.». Наук. записки. Сер.: Іст. науки. – Київ, 2004. – Т. 27. – С. 56-58.

157. Особливості національно-культурного життя в Українській РСР в останній період «сталінщини» (1946–1953 рр.) // Нац. ун-т «Києво-Могилян. акад.». Магістеріум. Іст. студії. – Київ, 2004. – С. 44-49.

158. Пам'ятне місце поховань жертв політичних репресій 1936–1941 (Биківня) / О. Бажан, Г. Денисенко // Звід пам'яток історії та культури України: енциклопед. вид. – Кн. 1: Київ. Ч. 2: М–С. – Київ, 2004. – С. 842-843.

159. Пам'ятник чекістам. 1967 / О. Бажан, Г. Склярєнко // Звід пам'яток історії та культури України: енциклопед. вид. – Кн. 1: Київ. Ч. 2: М–С. – Київ, 2004. – С. 872.

160. Пирятинщина: статті, нариси, фотодокументи / наук. ред. Олег Бажан. – Київ: Просвіта, 2004. – 416 с.

161. Половинчастість та незавершеність політики десталінізації в Україні (друга половина 1950-х—початок 60-х рр.) // Іст. журн. – 2004. – № 1-2. – С. 18-26.

162. Реабілітаційні процеси в Україні в 50-х—на початку 60-х років ХХ ст. // З непереможною правдою життя: зб. наук. пр. на пошану Є. М. Скляренка. – Київ, 2004. – С. 421–436.

163. Спроби «українізації» Криму в другій половині 1950-х років // Крим в історичних реаліях України: матеріали наук. конф., присвяч. 50-річчю входження Криму до складу УРСР. – Київ, 2004. – С. 307–316.

164. Форми боротьби кримських татар за повернення на історичну Батьківщину (друга половина 1940-х – 1980-ті роки) // Проблеми інтеграції кримських репатріантів в українське суспільство. – Київ, 2004. – С. 307–326.

2005

Окремі видання:

165. Історія України: навч. посіб. для старшокласників / О. Бажан, В. Власов, Ю. Мицик. – Київ: Видавн. дім «Києво-Могилян. акад.», 2005. – 576 с.

166. Україна: хроніка ХХ століття: довідк. вид. Роки 1961–1975. Ч. 2: 1966–1975 / О. Бажан, О. Рабенчук. – Київ, 2005. – С. 294–401.

Розділи у колективних виданнях:

167. Історія свідчить / О. Бажан, О. Сотник // Реабілітовані історією. Сумська область: у 3 кн. Кн. 1. – Суми, 2005. – С. 9-38.

Статті:

168. «Доба великого терору» в Україні: механізм реалізації // Історія України. Маловідомі імена, події, факти: зб. ст. – Київ, 2005. – Вип. 29. – С. 116–129.

169. Жива історія про Український Голокост 1932–1933 років // Краєзнавство. – 2005. – № 1–4. – С. 118–122.

170. Зіньків // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 3: Е-Ї / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2005. – Т. 3. – С. 362.

171. Інтелектуальний опір в Україні (кінець 50-х-80-ті роки) // Сучасність. – 2005. – № 2. – С. 83-94.

172. Історія під пресом ідеології / О. Бажан, Ю. Данилюк, О. Рубльов // Зневажена СЛІО. – Київ, 2005. – С. 3-74.

173. Методологічні проблеми у вивченні історії дисидентського руху в Україні в другій половині 1950–1980-х років // Україна ХХ ст.: культура, ідеологія, політика: зб. ст. – Київ, 2005. – Вип. 8. – С. 296–303.

174. Опозиційний рух в Україні в умовах системної кризи СРСР // Історія України: маловідомі імена, події, факти. – Київ, 2005. – Вип. 31. – С. 189-199.

175. Особливості відбудовчого періоду в Україні у післявоєнний період // Наук. записки НаУКМА. Сер.: Іст. науки. – Київ, 2005. – Т. 41. – С. 20-28.

176. Особливості державно-церковних відносин в Українській РСР у другій половині 1940-х рр. // Україна ХХ ст.: культура, ідеологія, політика. – Київ, 2005. – С. 309–312.

177. Поклик Петра Рубана // Реабілітовані історією. Сумська область: у 3 кн. Кн. 1. – Суми, 2005. – С. 556–560.

178. Україна в умовах тимчасової лібералізації радянського суспільства в 1953–1964 роках (політичний та соціокультурний аспекти) // Наук. вісн. Полтав. ун-ту споживчої кооперації України. – 2005. – № 4 (17). – С. 35-39.

179. Українські допоміжні військові формування Збройних сил Німеччини на території рейхскомісаріату «Україна» / О. Бажан, І. Дерейко // Іст. журн. – 2005. – № 4. – С. 16-24.

180. Форми і методи репресивної політики радянської влади на Сумщині в 1920-х – на початку 1930-х років // Історія України: маловідомі імена, події, факти. – Київ, 2005. – Вип. 30. – С. 98-119.

2006

Окремі видання:

181. Бажан О. Історія України: навч. посіб. / О. Бажан, О. Білоусько, В. Власов, Ю. Мицик. – Київ: «Дельта», 2006. – 640 с.

182. Бажан О. Кваліфікаційні та курсові роботи і реферати з історії / О. Бажан, Ю. Мицик, В. Зубко. – Київ, 2006. – 40 с.

Розділи у колективних виданнях:

183. Введение / О. Бажан, Д. Омельчук, Н. Шевцова // Реабилитированные историей. Автономная Республика Крым. – Симферополь, 2006. – Кн. 3. – С. 7-24.

184. Український голокост 1932–1933. Свідчення тих, хто вижив. Т. 3 / за ред. Ю. Мицика. – Київ, 2006. – С. 138–143.

185. Языком документов / О. Бажан, М. Акулов, Л. Вакатова, Н. Шевцова, С. Юрченко // Реабилити-

рованые историей. Автономная республика Крым. – Кн. 2. – Симферополь, 2006. – С. 39-87.

Статті:

186. Антирелігійна політика в УРСР в 1950-ті роки: позиція церкви, настрої серед віруючих // Релігія і церква в історії України: матеріали міжнар. наук. конф. – Полтава, 2006. – С. 31-38.

187. Год Борис Васильович // Українські історики ХХ століття: біобібліогр. довід. / Ін-т історії України НАН України. – Київ, 2006. – Вип. 2. Ч. 3. – С. 48.

188. Державна політика у сфері релігійного життя в Українській РСР наприкінці радянсько-німецької війни // Наук. записки НаУКМА. Сер: Іст. науки. – Київ, 2006. – Т. 52. – С. 32-36.

189. Діяльність Клубів творчої молоді в Україні в 1960-х роках у першоджерелах // Краєзнавство. – 2006. – № 1-4. – С. 80-83.

190. Ініціативи української діаспори по протидії політиці русифікації УРСР (друга половина 1950-х – 1970-ті роки) // Вісн. Дипломат. акад. – Київ, 2006. – Вип. 12. – С. 264–269.

191. Олесь Гончар та мовне питання в Українській РСР (1950–1980-ті рр.) / П. Тронько, О. Бажан // Історія України: маловідомі імена, події, факти. – Київ, 2006. – Вип. 33. – С. 244–251. – Прим.: с. 251.

192. Репресивна діяльність органів НКДБ УРСР в Одеській області в роки Другої світової війни // Велич подвигу народного: зб. наук. ст. міжнар. конф., присвяч. 60-річчю перемоги радянського народу у Великій Вітчизняній війні. – Одеса, 2006. – С. 10-13.

193. Репресії радянської влади проти віруючих та священнослужителів Сумщини в 1920–1930-ті роки

/ О. Бажан, О. Сотник // Історія релігій в Україні: наук. щорічн. – Львів, 2006. – Кн. 1. – С. 162–167.

194. «Син за батька...»: протоіерей і актор добровольській сплетіння гіркої долі / О. Бажан, М. Михайлуца // Юго-Запад. Одессика: ист.-краевед. науч. альм. – Одесса, 2006. – Вип. 2. – С. 194–203.

195. Україна в умовах тимчасової лібералізації радянського суспільства в 1953–1964 роках (політичний та соціокультурний аспекти) // Наук. вісн. Полтав. ун-ту споживчої кооперації України. – 2005. – № 4 (17). – С. 35-39. – Продовж.: 2006. – № 5.

196. XX з'їзд КПРС: сприйняття та реакція населення України // Україна XX ст.: культура, ідеологія, політика: зб. ст. – Київ, 2006. – Вип. 10. – С. 112–117.

2007

Розділи у колективних виданнях:

197. Репресивна політика проти жителів Миколаївської області в 50–80-х рр. XX століття / О. Бажан, Ю. Котляр, І. Міронова та ін. // Реабілітовані історією. Миколаївська область. Кн. 3. – Київ; Миколаїв, 2007. – С. 7-185.

Статті:

198. Апогей «великого терору» на Одещині (1937–1938 рр.) // Юго-Запад. Одессика: ист.-краевед. науч. альм. – Одесса, 2007. – Вип. 3. – С. 163–174.

199. Архівні матеріали радянських органів державної безпеки як джерело вивчення історії Полтавщини // Полтавщина: історичні шляхи та перспективи розвитку: зб. матеріалів Всеукр. наук. конф., 19 верес. 2007 р. – Полтава, 2007. – С. 24-26.

200. «Великий терор» на Полтавщині (за матеріалами Галузевого державного архіву Служби безпеки України) // З архівів ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ. – 2007. – № 1. – С. 109–121.

201. Історик Іван Гуржій під софітами радянських спецслужб // Гуржіївські іст. читання: зб. наук. праць. – Черкаси, 2007. – С. 29-31.

202. Кандиба Іван Олексійович // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 4: Ка-Ком / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2007. – С. 78-79.

203. Кенгірське повстання в'язнів ГУЛАГУ 1954 // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 4: Ка-Ком / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2007. – С. 171-172.

204. Кіровоград // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 4: Ка-Ком / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2007. – С. 329–330.

205. Клуби творчої молоді в УРСР у 1960-х рр. // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 4: Ка-Ком / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2007. – С. 356.

206. Кобеляки // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 4: Ка-Ком / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2007. – С. 371.

207. Козельщина // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 4: Ка-Ком / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2007. – С. 434-435.

208. Комбриг М. Федоров: одеський трамплін в кар'єрі / О. Бажан, В. Золотарьов // Юго-Запад.

Одессика: ист.-краевед. науч. альм. – Одесса, 2007. – Вип. 4. – С. 202–219.

209. Мовне питання в українському національно-культурному русі в другій половині 1960-х років // Магістеріум. Сер.: Іст. студії / НаУКМА. – Київ, 2007. – Вип. 28. – С. 30-37.

210. Мовне питання в УРСР у дзеркалі XX з'їзду КПРС // Проблеми історії України: факти, судження, пошуки: міжвід. зб. наук. пр. / Ін-т історії України НАН України. – Київ, 2007. – № 16: в 2 ч. Ч. 2. – С. 390–396.

211. На сторожі українських святинь / О. Бажан, О. Лошицький // Київська Академія. – Київ, 2007. – Вип. 4. – С. 197–201.

212. Невідомі сторінки про голод 1946–1947 років на Півдні України // Південь України: етноісторичний, мовний, культурний та релігійний виміри: зб. наук. пр. Міжнар. наук.-практ. конф., Одеса, 21 жовт. 2007 р. – Одеса, 2007. – С. 3-9.

213. Одеська область у дзеркалі радянських спецслужб // Лукомор'є. – 2007. – № 1. – С. 233–244.

214. Пожвавлення релігійного життя в Україні в перші роки «хрущовської відлиги» // Історія релігій в Україні: наук. щорічн. 2007 рік. – Львів, 2007. – Кн. 1. – С. 147-153.

215. Політичні репресії в Україні під час Угорської революції 1956 р. // Історія України. Маловідомі імена, події, факти: зб. ст. / Ін-т історії України НАН України. – Київ, 2007. – Вип. 34. – С. 289–298.

216. Радянізація західних областей України в другій половині 1940-х – на початку 1950-х років: наслідки в національно-культурній сфері // Україна

XX ст.: культура, ідеологія, політика. – Київ, 2007. – Вип. 12 [32]. – С. 340–356.

217. Реакція українського суспільства на події 1956 року в Угорщині // Наук. вісн. Ужгород. ун-ту. Сер.: Історія. – Ужгород, 2007. – Вип. 18. – С. 32-38.

218. Репресії серед духовенства та віруючих в УРСР в часи «Великого терору» // З архівів ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ. – 2007. – № 2. – С. 7-10.

219. Рух за поширення української мови в УРСР в період «хрущовської відлиги» // Наук. записки НаУ-КМА. Сер.: Іст. науки. – Київ, 2007. – Т. 65. – С. 40-49.

220. Традиції ОУН–УПА в дисидентському русі в Україні у другій половині 1950-х – на початку 1980-х років // Україна XX ст.: культура, ідеологія, політика. – Київ, 2007. – Вип. 11. – С. 399–407.

2008

Окремі видання:

221. Бажан О. Історія України: навч. посіб. / О. Бажан, В. Власов, Ю. Мицик. – 2-е вид., допов. і переробл. – Київ: Видавн. дім «Києво-Могилян. акад.», 2008. – 591 с.

222. Бажан О. Реабілітовані історією. Тернопільська область / О. Бажан, П. Гуцал, Є. Гасай. – Тернопіль: ВАТ «ТВПК» «Збруч», 2008. – 728 с.

Розділи у колективних виданнях:

223. Історія України: курс лекцій; документи і матеріали / упоряд.: О. Бажан, О. Бонь, О. Іванюк. – Київ, 2008. – С. 184–363.

224. Керівний склад ЧК–ГПУ–НКВД Чернігівщини у 1918–1941 роках / О. Бажан, В. Золотарьов // Ре-

абілітовані історією. Чернігівська область. – Чернігів, 2008. – Кн. 1. – С. 722–731.

Статті:

225. Документи про голод 1946–1947 рр. в Центральному державному архіві громадських об'єднань України // Україна ХХ ст.: культура, ідеологія, політика. – Київ, 2008. – Вип. 13: Спеціальний. – С. 152–160.

226. Ініціативи української діаспори з протидії політиці русифікації УРСР (друга половина 1950-х – 1970-ті роки // Діаспора як чинник утвердження держави Україна у міжнародній спільноті. Українська діаспора у світовій цивілізації (у рамках Конгресу української діаспори): зб. доп. 2 міжнар. наук.-практ. конф., 18-20 черв. 2008 р., м. Львів / відп. за вип. Ігор Калинець. – Львів, 2008. – С. 139–144.

227. Історик Іван Гуржій під софітами радянських спецслужб // Історик Іван Гуржій у колі рідних і колег. – Черкаси, 2008. – С. 288–290.

228. Мовне питання в українському національно-культурному русі в другій половині 1960-х років // Магістеріум. Історичні студії / НаУКМА. – Київ, 2008. – Вип. 28. – С. 30-37.

229. Мовний процес в Українській РСР в умовах початкового періоду десталінізації (1953–1955 рр.) // Україна ХХ ст.: культура, ідеологія, політика. – Київ, 2008. – № 14. – С. 95-103.

230. Конотоп // Енциклопедія історії України: в 10 т. – Київ, 2008. – Т. 5. – С. 34.

231. Краматорськ / О. Бажан, Д. Грузін // Енциклопедія історії України: в 10 т. — Київ, 2008. – Т. 5. – С. 291–292.

232. Краєзнавство // Енциклопедія історії України: в 10 т. – Київ, 2008. – Т. 5. – С. 279–280.

233. Красівський З. М. // Енциклопедія історії України: в 10 т. – Київ, 2008. – Т. 5. – С. 294.

234. Людина великого серця // Покликання бути людиною. Пам'яті Юрія Зіновійовича Данилюка (1958–2005). – Київ, 2008. – С. 45–50.

235. Масові політичні репресії в Київській області у 1937–1938 рр.: форми, методи, масштаби // Історія України: маловідомі імена, події, факти: (зб. ст.). – Київ, 2008. – Вип. 35. – С. 152–166.

236. Місіонерська діяльність релігійних організацій в молодіжному середовищі в УРСР у середині 1950-х років: погляд радянських спецслужб // Держава і церква в УРСР за радянської доби: зб. наук. ст. 2 Всеукр. наук. конф., 18–19 жовтня 2007 р. – Полтава, 2008. – С. 155–162.

237. Наростання руху опору політиці русифікації в Українській РСР в другій половині 1950-х – 1960-ті роки // Укр. іст. журн. – 2008. – № 5. – С. 147–159.

238. Одиссея комбрига Петра Семенова / О. Бажан, В. Золотарьов // Південний Захід. Одесика: іст.-краєзнав. наук. альм. – Одеса, 2008. – Вип. 6. – С. 86–97.

239. «Празька весна» у документах Галузевого державного архіву служби безпеки України // З архівів ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ. – 2008. – № 1/2. – С. 54–137.

240. Провісник духовної свободи (В. Чорновіл) // Наук. записки НаУКМА. Сер.: Іст. науки. – Київ, 2008. – Т. 78. – С. 45–49.

241. Репресивна політика радянської влади на Київщині в 1919 – першій половині 1930-х років // Сумська старовина. – 2008. – № XXV. – С. 85–98.

242. Свояк Сталіна. Сторінки біографії комісара держбезпеки 1-го рангу Станіслава Реденса / О. Бажан, В. Золотарьов // Південний Захід. Одесика: іст.-краєзнав. наук. альм. – Одеса, 2008. – С. 132–161.

243. Суспільні настрої в Україні у ході чехословацької кризи 1968 року за донесеннями радянських спецслужб // З архівів ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ. – 2008. – № 1/2. – С. 37–53.

244. Угорська революція 1956 р. та її наслідки для України // Наук. вісн. Дипломат. акад. України. – Київ, 2008. – Вип. 14. – С. 274–277.

245. Українознавчі дослідження під пресом ідеологічних репресій в 1970–1980-х роках // Краєзнавство. – 2008. – № 1-4. – С. 45–55.

2009

Окремі видання:

246. Реабілітовані історією: у 27 т. Дніпропетровська область: у 2 кн. / упоряд.: Є. І. Бородін, О. Г. Бажан, В. В. Іваненко та ін. – Дніпропетровськ: Наук.-редакц. центр обл. редкол. по підготовці й виданню темат. сер. кн. «Реабілітовані історією»; Вид-во «Монолит», 2009. – Кн. 1. – 880 с.

Статті:

247. Багряний відблиск «Золотого вересня» (політичні репресії на Тернопільщині у 1939–1941 роках) / О. Бажан, П. Гуцал // З архівів ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ. – 2009. – № 32. – С. 182–193.

248. «Великий терор» на Полтавщині у світлі нових архівних документів // Реабілітовані історією: у 27 т. Полтавська область. Наук.-документ. сер. кн.

/ упоряд.: О. А. Білоусько, Т. П. Пустовіт. – Київ; Полтава, 2009. – Кн. 1. – С. 124-131.

249. «Вести из СССР. Права человека»: справоч. изд. // Україна в міжнародних відносинах: енциклопед. слов.-довід. / відп. ред. М. М. Варварцев. – Київ: Ін-т історії України НАН України, 2009. – Вип. 1: Предметно-тематична частина: А–Г. – С. 121.

250. Воскресенська церква (м. Пирятин) / О. Бажан, В. Мокляк, В. Павленко // Полтавіка. Полтавська Енциклопедія: у 12 т. Т. 12: Релігія і церква / Голов. ред. О. А. Білоусько. – Полтава, 2009. – С. 483.

251. Документи радянських спецслужб як джерело до вивчення історії міст і сіл України 1920-1940-х років // Краєзнавство. – 2009. – № 3-4. – С. 85-87.

252. Іллінська церква (м. Пирятин) / О. Бажан, Г. Бажан, Т. Пустовіт // Полтавіка. Полтавська Енциклопедія: у 12 т. Т. 12: Релігія і церква / Голов. ред. О. А. Білоусько. – Полтава, 2009. – С. 483.

253. Командир «Великого терору» на Сумщині (Олексій Кудринський) // Сумська старовина. – 2009. – № XXVIII-XXIX. – С. 156-163.

254. Лебедин // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 6: Ла-Мі / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2009. – С. 63-64.

255. Литвин Юрій Тимонович // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 6: Ла-Мі / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2009. – С. 173-174.

256. Лохвиця / О. Г. Бажан, Д. В. Грузін // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 6: Ла-Мі / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2009. – С. 279-280.

257. Лупиніс Анатолій Іванович // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 6: Ла-Мі / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2009. – С. 303.

258. Макіївка // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 6: Ла-Мі / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2009. – С. 448.

259. Маланчук Валентин Юхимович // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 6: Ла-Мі / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2009. – С. 467.

260. Маріуполь // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 6: Ла-Мі / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2009. – С. 509.

261. Мелітополь // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 6: Ла-Мі / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2009. – С. 595-596.

262. «Меморіал» імені Василя Стуса // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 6: Ла-Мі / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2009. – С. 602.

263. Мешко Оксана Яківна // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 6: Ла-Мі / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2009. – С. 632.

264. Миргород // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 6: Ла-Мі / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2009. – С. 662-663.

265. Оберігав собори душ наших // Київська Академія. – Київ, 2009. – С. 162–163.

266. Одеське студентство: повсякденний вимір // Південний Захід. Одесика: іст.-краєзнав. альм. – Одеса, 2009. – Вип. 8. – С. 199–226.

267. Олександро-Невська церква (м. Пирятин) / О. Бажан, Т. Пустовіт // Полтавіка. Полтавська Енциклопедія: у 12 т. Т. 12: Релігія і церква / Голов. ред. О. А. Білоусько. – Полтава, 2009. – С. 483-484.

268. Політичні репресії на Півдні України в часи «хрущовської відлиги» // Лукомор'я: археологія, етнологія, історія Північно-Західного Причорномор'я. – Одеса, 2009. – Вип. 3. – С. 181–191.

269. Політичні репресії на Тернопільщині 1939–1941 рр. (за документами Галузевого державного архіву Служби безпеки України та Державного архіву Тернопільської області) / О. Бажан, П. Гуцало, Л. Кіт // 3 архівів ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ. – 2009. – № 32. – С. 194–251.

270. Пристрасті по Миколі Гоголю «по-радянськи» // Краєзнавство. – 2009. – № 1/2. – С. 106–109.

271. Репресивні кампанії органів державної безпеки СРСР в Одеській області в 1937 р.: соціальні та національні аспекти // Південь України: етноісторичний, мовний, культурний та релігійний виміри: матеріали 2 Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 65-й річниці визволення Одеси від окупантів (м. Одеса, 10-11 квітня 2009 р.) / відп. ред. М. І. Михайлуца. – Одеса, 2009. – С. 3-8.

272. Різдва-Богородицький собор (м. Пирятин) / О. Бажан, Г. Бажан, В. Павленко та ін. // Полтавіка. Полтавська Енциклопедія: у 12 т. Т. 12: Релігія

і церква / Голов. ред. О. А. Білоусько. – Полтава, 2009. – С. 484-485.

273. Репресивна політика радянських органів держбезпеки на Київщині у 1940-х-початок 1950-х років // Наук. записки НаУКМА. Сер.: Іст. науки. – Київ, 2009. – Т. 91. – С. 35-42.

274. Улюбленець «залізного Фелікса» (сторінки біографії комісара державної безпеки 1-го рангу Л. М. Заковського) / О. Бажан, В. Золотарьов // Південний захід. Одесика: іст.-краєзнав. альм. – Одеса, 2009. – Вип. 7. – С. 136–147: (Початок); Вип. 8. – 2009. – С. 62-75: (Закінчення).

275. Успенська церква (м. Пирятин) / О. Бажан, Г. Бажан, Т. Пустовіт // Полтавіка. Полтавська Енциклопедія: у 12 т. Т. 12: Релігія і церква / Голов. ред. О. А. Білоусько. – Полтава, 2009. – С. 485-486.

276. «Холодне українське літо 1953 року» (проведення амністії 1953 року в Українській РСР: перебіг, масштаби, наслідки) // Україна ХХ ст.: культура, ідеологія, політика. – Київ, 2009. – № 15. – С. 301–309.

2010

Окремі видання:

277. Бажан О. Історія України: навч. посіб. / О. Бажан, В. Власов, Ю. Мицик. – 3-тє вид., допов. і переробл. – Київ: Видавн. дім «Києво-Могилян. акад.», 2010. – 595 с.

278. Уряди незалежної України / упоряд. О. Г. Бажан; за ред. Н. К. Дніпренко. – Київ: ДП «Держ. спеціаліз. вид-во «Мистецтво», 2010. – 48 с.

Наукове рецензування:

279. Реабілітовані історією: у 27 т. Житомирська область. Кн. 3. – Житомир: «Полісся», 2010. – 808 с.

Статті:

280. Вплив Народного руху на національну самосвідомість населення УРСР у 1989-1991 роках // Магістеріум. – Київ, 2010. – Вип. 41: Історичні студії / [упоряд.: В. О. Щербак та ін.]. – С. 43-45.

281. За кулісами стахановського руху // Краєзнавство. – 2010. – № 4. – С. 23-27.

282. Заходи радянських спецслужб з обмеження опозиційного руху в середовищі євангельських християн-баптистів у 1960-1980-х рр. / О. Бажан, О. Ляхно // З архівів ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ. – 2010. – № 1/34. – С. 351–369.

283. «КДБ вважав би за доцільне...», або патріотична діяльність української еміграції у роки Другої світової війни // Краєзнавство. – 2010. – № 1-2. – С. 54-59.

284. Маловідомі джерела до історії великого терору / О. Бажан, В. Золотарьов // Сумський іст.-арх. журн. – 2010. – № VIII-IX. – С. 105-111.

285. Нікополь // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 7: Мл-О / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2010. – С. 402.

286. Нові Санжари // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 7: Мл-О / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2010. – С. 454.

287. Новомиколаївка // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 7: Мл-О / Редкол.: В. А. Смолій

(голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2010. – С. 476.

288. Новомосковськ // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 7: Мл-О / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2010. – С. 477-478.

289. Норильське повстання // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 7: Мл-О / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2010. – С. 490.

290. «Об'єднання» // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 7: Мл-О / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2010. – С. 501.

291. Операція «Волна»: виселення турків та греків з Чорноморського узбережжя України / О. Бажан, О. Лошицький // Південний Захід. Одесика: іст.-краєзнав. наук. альм. – Одеса, 2010. – Вип. 10. – С. 103-113.

292. Опішне // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 7: Мл-О / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2010. – С. 604.

293. Оржиця // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 7: Мл-О / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2010. – С. 632.

294. Орхів // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 7: Мл-О / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2010. – С. 633-634.

295. Охтирка // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 7: Мл-О / Редкол.: В. А. Смолій (голова)

та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2010. – С. 709-710.

296. Паспорт Ізмаїльської області (УМДБ. 1951): Історія Південної Бессарабії у відображенні радянських спецслужб // Південний Захід. Одесика: іст.-краєзнав. наук. альм. – Одеса, 2010. – Вип. 9. – С. 177–214.

297. Петро Шелест: вигнання з політичного Олімпу // Історія України. Маловідомі імена, події, факти / Ін-т історії України НАН України. – Київ, 2010. – Вип. 36. – С. 327-340.

298. Петро Шелест: початок політичної кар'єри // Чорноморський вісник. – 2010. – № 1. – С. 3-14.

299. Під наглядом КДБ: виникнення та функціонування неформальних політизованих організацій в часи «горбачовської перебудови» // Народний рух України: історія, ідеологія та політична еволюція (1989–2009). – Київ, 2010. – С. 61-72.

300. Спроби протидії КДБ УРСР становленню та функціонуванню Народного руху України за перебування // Укр. іст. журн. – 2010. – № 1. – С. 35-41.

301. Українське селянство в середині 1930-х років: політичні настрої, репресії владного режиму // Селянство у ХХ столітті: моделі соціальної поведінки та участь у соціокультурних процесах: матеріали наук. конф. 22 квіт. 2010 р. / ред. кол.: В. О. Огнев'юк та ін. – Київ, 2010. – С. 45-50.

302. Форми і методи репресій радянських спецслужб по обмеженню опозиційного руху в церкві ЄХБ 1960-х років / О. Бажан, О. Лахно // Держава і церква в новітній історії України: зб. ст. за матеріалами 3-ї міжнар. наук. конф. «Держава і церква в Україні

за радянської доби» (15-16 жовт. 2008). – Полтава, 2010. – С. 128–137.

303. ЧК–ГПУ–НКВД Житомирщини у 1919–1941 роках: структура та керівний склад / О. Бажан, В. Золотарьов, Є. Тіміряєв // Реабілітовані історією: у 27 т. Житомирська область. Кн. 3. – Житомир, 2010. – С. 9-23.

304. Член «паралельного антирадянського троцькістського центру»: сторінки біографії чекіста Я. А. Лівшиця / О. Бажан, В. Золотарьов // Сумська старовина. – 2010. – № XXX. – С. 212-221.

2011

Розділи у колективних виданнях:

305. Репресивна діяльність органів ВУЧК–ДПУ–НКВС–КДБ на Київщині в 1919–1980-х роках // Реабілітовані історією: у 27 т. Київська область. Кн. 3. – Київ, 2011. – С. 97-132.

306. Українознавчі дослідження у період ідеологічних репресій 1970–1980-ті роки ХХ ст. // Історія українознавства: навч. посіб. – Київ, 2011. – С. 338–357.

307. Україна: хронологія розвитку. Т. 6. – Київ, 2011. – С. 436–583.

Наукове рецензування:

308. Реабілітовані історією: у 27 т. Житомирська область: у 7 кн. Кн. 4. – Житомир: Полісся, 2011. – 788 с.

309. Реабілітовані історією : у 27 т. Житомирська область: у 7 кн. Кн. 5. – Житомир: Полісся, 2011. – 796 с.

310. Реабілітовані історією. Київська область. Кн. 3. – Київ: Основа, 2011. – 984 с.

311. Українці та румуни: багатолітній досвід життя поруч // Краєзнавство. – 2011. – № 4. – С. 299-300. – Рец. на кн.: Рендюк Т. Г. Українці в Румунії та румуни в Україні: проблеми минулого та сучасне становище / Т. Г. Рендюк. – Київ, 2011. – 293 с.

Статті:

312. Діяльність органів держбезпеки по організації партизанського руху в Україні в початковий період Великої вітчизняної війни: (за документами Галузевого державного архіву СБУ) // Краєзнавство. – 2011. – № 4. – С. 106-116.

313. До питання про українофільство першого секретаря ЦК КПУ Петра Шелеста // Історія України. Маловідомі імена, події, факти. Вип. 37. – Київ, 2011. – С. 215–246.

314. Завтра була війна, або Спецповідомлення управління прикордонних військ НКВС УРСР про воєнні приготування Німеччини напередодні Великої Вітчизняної війни // Краєзнавство. – 2011. – № 2. – С. 25-32.

315. З історії опозиційного руху на Миколаївщині в 1950-1960-х рр. // Південь України: етноісторичний, мовний, культурний та релігійний виміри: зб. наук. праць III міжнар. наук. конф. (15-16 квітня 2011 р., Одеса) / відп. ред. М. І. Михайлуца. – Одеса: ВМВ, 2011. – С. 93-97.

316. Іван Гончар: будитель національної свідомості (до 100-річчя з дня народження) // Краєзнавство. – 2011. – № 1. – С. 129–136.

317. Каральні заходи НКВС проти етнічних меншин на Одещині в часи «великого терору»: статистичний аспект // Південний Захід. Одесика: іст.-краєзнав. альм. – Одеса, 2011. – Вип. 11. – С. 116–145.

318. «М'ясник»: сторінки біографії чекіста Д. Перцова / О. Бажан, В. Золотарьов // Південний Захід. Одесика: іст.-краєзнав. альм. – Одеса, 2011. – Вип. 12. – С. 199–248.

319. Петриківка // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 8: Па-Прик / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2011. – С. 182.

320. Петро Шелест і «двірцевий переворот» в Кремлі 1964 року // Наук. записки НаУКМА. – Київ, 2011. – Вип. 117. – С. 32-35.

321. Петро Шелест: штрихи політичного портрета // Україна ХХ століття: культура, ідеологія, політика. – Київ, 2011. – Вип. 16. – С. 152–161.

322. Пирятин / Г. О. Бажан, О. Г. Бажан // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 8: Па-Прик / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2011. – С. 212.

323. Політичні в'язні // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 8: Па-Прик / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2011. – С. 338-340.

324. Полтава / О. Бажан, Д. Вортман // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 8: Па-Прик / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2011. – С. 358-361.

325. Правозахисний рух у УРСР в 1960-1980-х роках // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 8: Па-Прик

/ Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2011. – С. 480-481.

326. Розстріляне відродження // Політична енциклопедія. – Київ, 2011. – С. 642.

327. Самвидав // Політична енциклопедія. – Київ, 2011. – С. 649.

328. Сторінки політичної біографії Петра Шелеста // Сумський іст.-арх. журн. – № XII- XIII. – 2011. – С. 84-87.

329. Чекістський портрет м. Києва у першій половині ХХ століття // Київ у соціокультурному просторі ХІХ-ХХІ століть: національний та європейський контекст: матеріали всеукр. наук.-практ. конф., 13 квітня 2011 року, Київ. – Київ, 2011. – С. 159–161.

330. Шістдесятництво // Політична енциклопедія. – Київ, 2011. – С. 784.

2012

Окремі видання:

331. Реабілітовані історією. Тернопільська область. Кн. 2 / упоряд.: О. Г. Бажан, Є. О. Гасай, П. З. Гуцал. – Тернопіль: ТзОВ “Терно-граф”, 2012. – 864 с.

Наукове рецензування

332. Інакодумство на Сумщині (1955-1990 роки): зб. док. та матеріалів. – Суми: ВВП « Мрія-1 »ТОВ, 2012. – Т. 1. – 300 с.

Статті:

333. Андрій Малишко та суспільно-політичні процеси в Україні (друга половина 1940-х–1960-ті роки)

: оцінки, судження, дії // Краєзнавство. – 2012. – № 4. – С. 75-86.

334. Великий терор на Одещині: соціальні, етнічні та регіональні аспекти // Південний Захід. Одесика: іст.-краєзнав. альм. – Одеса, 2012. – Вип. 14. – С. 181-209.

335. «Великий терор» на Харківщині: масштаби, виконавці, жертви / О. Бажан, В. Золотарьов // Краєзнавство. – 2012. – №1. – С. 85-101.

336. За лаштунками переїзду столиці з Харкова до Києва: соціальні чистки у місті на Дніпрі у 1934-1935 роках // Київ і кияни у соціокультурному просторі ХІХ-ХХ століть: національний та європейський контекст: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., Київ, 12 квітня 2012 р. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка; КМДА; [редкол.: В. О. Огнів'юк, Л. Л. Хоружа, К. О. Линьов та ін.]. – Київ, 2012. – С. 140-142.

337. Краєзнавча енциклопедія України (до 50-річчя ухвалення постанови ЦК КПУ «Про видання «Історії міст і сіл Української РСР»») // Краєзнавство. – 2012. – № 3. – С. 26-31.

338. Операція Запад : из истории депортации населения Западной Украины в Казахстан // 65 лет с начала депортации жителей Украины в Казахстан: сб. материалов заседания круглого стола (20 ноября 2012 года). – Караганда, 2012. – С. 19-26.

339. Під пильним контролем КДБ // Історіографічні дослідження в Україні. – Київ, 2012. – Вип. 22: «Інститут історії України на зламі епох, у світлі традицій та перетворень. 75 років інституціонального буття»: доп. та матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 20-21 жовт. 2011 р.). – С. 115-134.

340. Політичні репресії в Києві у часи Другої світової війни» // Наук. записки НаУКМА. Сер.: Іст. науки. – Київ, 2012. – Т. 130. – С. 23-27.

341. Погляд з Харкова. Суспільно-політичне життя в Українській РСР в середині 1930-х років очима німецьких дипломатів // Сумський іст.-арх. журн. – 2012. – № XVI-XVII. – С. 91-111.

342. Про «економічне місництво» у політичній діяльності Петра Шелеста // Україна ХХ ст.: культура, ідеологія. політика: зб. ст. / Ін-т історії України НАН України; відп. ред. В. М. Даниленко. – Київ, 2012. – Вип. 17. – С. 186-192.

343. «Промислової партії» політичний процес // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 9: Прил-С / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2012. – С. 32-33.

344. Реабілітаційні процеси в Україні // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 9: Прил-С / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2012. – С. 144-145.

345. Репресії щодо працівників правоохоронних органів в УРСР доби «великого терору» (на прикладі Київської області) // Краєзнавство. – 2012. – № 2. – С. 132-140.

346. Решетилівка // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 9: Прил-С / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2012. – С. 186-187.

347. Ромни / О. Бажан, Д. Вортман // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 9: Прил-С / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2012. – С. 290-291.

348. Самвидав // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 9: Прил-С / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2012. – С. 431.

349. Сверстюк Євген Олександрович // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 9: Прил-С / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2012. – С. 469.

350. Світлична Надія Олексіївна // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 9: Прил-С / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2012. – С. 476-477.

351. Світовий конгрес українців (СКУ) // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 9: Прил-С / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2012. – С. 479-480.

352. Святогірськ // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 9: Прил-С / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2012. – С. 483-484.

353. Секретар Одеської підпільної контррозвідки: штрихи до портрету комісара державної безпеки 3-го рангу С. І. Западного / О. Бажан, В. Золотарьов // Південний Захід. Одесика: іст.-краєзнав. альм. – Одеса, 2012. – Вип. 13. – С. 209-228.

354. Середина-Буда // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 9: Прил-С / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2012. – С. 542.

355. «Смолоскип». Видавництво «Смолокип» імені В. Симоненка // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 9: Прил-С / Редкол.: В. А. Смолій (голова)

ва) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2012. – С. 674.

356. Снегірьов Гелій Іванович // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 9: Прил-С / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2012. – С. 683.

357. Сокульський Іван Григорович // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 9: Прил-С / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2012. – С. 697.

358. Спецпоселення // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 9: Прил-С / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2012. – С. 745.

359. Суми / О. Бажан, Д. Вортман, В. Маслійчук // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 9: Прил-С / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2012. – С. 901-903.

360. Ушанування пам'яті Тараса Шевченка в Києві 1960–1970-х рр. (за матеріалами Галузевого державного архіву служби безпеки України // З архівів ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ. – 2012. – № 1. – С. 45-68.

361. Харківщина в роки масових політичних репресій 1937–1938 років // Сумський іст.-арх. журн. – 2012. – № XVIII-XIX. – С. 44-61.

362. Як Данко освітив дорогу. Людина-смолоскип Василь Макух // Січеславщина: краєзнав. альм. – Дніпропетровськ, 2012. – Вип. 6. – С. 114-119.

2013

Окремі видання:

363. Реабілітовані історією: у 27 т. Сумська область: у 3 кн. Кн. 2 / упоряд.: О. Г. Бажан, О. М. Рубанов, І. Г. Федоренко; біогр. довідки: О. І. Гончаров, С. М. Лозова, О. М. Рубанов та ін. – Суми: Видавничо-виробн. підприємство «Мрія-1», 2013. – 756 с. : іл.

364. Реабілітовані історією: у 27 т. Тернопільська область. Кн. 3 / упоряд: О. Г. Бажан, П. З. Гуцал, Л. М. Кіт. – Тернопіль: ТЗОВ “Терно-граф”, 2013. – 640 с.

Наукове рецензування:

365. Реабілітовані історією: у 27 т. Житомирська область: у 7 кн. Кн. 6. – Житомир, 2013. – 696 с.

Статті:

366. Винним себе не визнав (Осадчий Михайло Григорович) / О. Г. Бажан, О. І. Галкін // Реабілітовані історією: у 27 т. Сумська область: у 3 кн. Кн. 2. – Суми: ВВП «Мрія-1», 2013. – С. 437-442.

367. Висуванець Миколи Єжова або Траєкторія злету та падіння капітана державної безпеки Олексія Долгушева / О. Бажан, В. Золотарьов // Краєзнавство. – 2013. – № 4. – С. 233-246.

368. Депортації населення України в другій половині 1940-х–на початку 1950-х років: статистичний аспект // Полтавські іст. студії. – Полтава, 2013. – Ювілейний збірник на пошану Віктора Ревегука. – С. 194-207.

369. З історії дисидентського руху на Одещині у другій половині 1950-х–1970-ті рр. // Південь Укра-

їни: етноісторичний, мовний, культурний та релігійний виміри: матеріали IV міжнар. наук. конф. – Одеса: ВМФ, 2013. – С. 13-18.

370. З історії «німецької операції» НКВС 1937–1938 рр. на Одещині // Німецькі поселенці на українських землях: історичні та актуальні проблеми і перспективи: зб. наук. праць за результатами міжнар. наук.-практ. конф. – Полтава, 2013. – С. 139-142.

371. Історичне джерело на службі політики (Наслідки румунського окупаційного режиму на територіях України у документах радянських спецслужб) / О. Бажан, М. Михайлуца // Південний Захід. Одеса: іст.-краєзнав. альм. – Одеса, 2013. – № 15. – С. 106-125.

372. «...нам дорікнули у ЦК КП(б)У, що мало беремо...»: (До 70-річчя масової депортації населення Західної України під кодовою назвою «Захід» (вступна стаття та публікація документів // З архівів ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ. – 2012. – № 2 (39). – Харків, 2013. – С. 182-240.

373. Незламний: (до 75-річчя з дня народження Василя Стуса) // Краєзнавство. – 2013. – № 1. – С. 200-207.

374. «Несу моральну відповідальність за викривлення в органах МВС...» або історія покарання ексекutora «масового терору» І. А. Шапіро у часи «хрущовської відлиги» / О. Бажан, В. Золотарьов // Краєзнавство. – 2013. – № 3. – С. 165-175.

375. Операція «Захід»: до 75-річчя депортації населення Західної України у віддалені райони СРСР // Україна ХХ ст.: культура. ідеологія, політика. – Київ, 2013. – Вип. 18. – С. 338-347.

376. Перший секретар ВУЧК (сторінки біографії старшого майора державної безпеки Олександра Розанова) / О. Бажан, В. Золотарьов // Краєзнавство. – 2013. – № 2. – С. 197-205.

377. Протестні акції населення Української РСР у другій половині 1950–початку 1960-х років: причини, інструментарій, діапазон // З архівів ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ. – 2013. – № 1. – С. 180-192.

378. Протестные акции населения Украинской ССР во время хрущевской «оттепели»: формы, участие, масштабы // Проблемы истории массовых политических репрессий в СССР. 1953–2013: 60 лет без Сталина. Осмысление прошлого советского государства: материалы VIII междунар. науч. конф. – Краснодар, 2013. – Ч. 2. – С. 384-390.

379. Реакція українського соціуму на репресивну політику радянської держави в 1937–1938 рр. // Політичні репресії в Українській РСР 1937–1938 рр.: дослідницькі рефлексії та інтерпретації. До 75-річчя «Великого терору» в СРСР: матеріали Всеукр. наук. конф. – Київ, 2013. – С. 437-455.

380. Реалізація директиви НКВС 00439 на Одещині 1937–1938 років // Південний Захід. Одесика: іст.-краєзнав. альм. – 2013. – Вип. 16. – С. 121-127.

381. Світовий конгрес українців (до 1993 – Світовий конгрес вільних українців) / О. Г. Бажан, О. О. Ковальчук // Україна в міжнародних відносинах: енциклопед. словник-довід. / Ін-т історії України НАНУ; відп. ред. М. М. Варварцев. – Київ, 2013. – Вип. 4 : Предметно-тематична частина: П–Я. – С. 173-175.

382. Спецоперація КДБ УРСР «Блок»: розробка, хід, наслідки // Наук. записки НаУКМА. – 2013. – Т. 143: Іст. науки. – С. 30-35.

383. Терни // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 10: Т-Я / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2013. – С. 65-66.

384. Тихий Олексій Іванович // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 10: Т-Я / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2013. – С. 88.

385. Тростянець // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 10: Т-Я / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2013. – С. 159-160.

386. «Ходорівська група» // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 10: Т-Я / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2013. – С. 397.

387. Хорол // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 10: Т-Я / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2013. – С. 414.

388. «Хроника текущих событий» // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 10: Т-Я / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2013. – С. 434.

389. Часопис «Краєзнавство» на шляху оновлення: (До 20-річчя з часу відновлення журналу «Краєзнавство») / О. Бажан, Л. Баженов, О. Реєнт // Краєзнавство. – 2013. – № 4. – С. 5-7.

390. Шістдесятництво // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т. 10: Т-Я / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2013. – С. 641-642.

2014

Окремі видання:

391. Радянські органи державної безпеки в Україні (1918–1991 рр.): історія, структура, функції: матеріали круглого столу 19 груд. 2013 р., м. Київ / упоряд.: О. Бажан, Р. Подкур. – Київ, 2014. – 469 с.

Розділи у колективних виданнях:

392. Крим: шлях крізь віки. Історія у запитаннях і відповідях / НАН України, Ін-т історії України; відп. ред. В. А. Смолій. – Київ, 2014. – С. 274, 339-342, 346-348, 373-378.

393. Український соціум в умовах тимчасової лібералізації радянського суспільства в 1953–1964 роках (політичний та соціально-культурний аспекти) // Соціальні трансформації в Україні: пізній сталінізм і хрущовська доба: колект. монографія / НАН України, Ін-т історії України; відп. ред. В. М. Даниленко; ред.-упоряд. Н. О. Лаас; авт. кол.: О. Г. Бажан, П. М. Бондарчук, В. К. Борисенко та ін. – Київ: Ін-т історії України, 2014. – 697 с.

Статті:

394. Безмежно відданий наркомун Успенському (Олександр Нілович Троїцький) / О. Бажан, В. Золотарьов // Краєзнавство. – 2014. – № 3-4. – С. 102-111.

395. Біографія майора державної безпеки Льва Рейхмана в динаміці репресивної політики радянської влади в 1920–1930-ті роки / О. Бажан, В. Золотарьов // Південний Захід. Одесика: іст.-краєзнав. наук. альм. – Одеса, 2014. – С. 220-238.

396. Входження Кримської області до складу УРСР: освітянський аспект // Україна ХХ століття: культура, ідеологія, політика. – 2014. – Вип. 19. – С. 165-175.

397. Конвеєр смерті в часи «Великого терору» в Україні: технологія розстрілів, виконавці, місця поховань / О. Бажан, В. Золотарьов // Краєзнавство. – 2014. – № 1. – С. 183-201.

398. Місця масових захоронень жертв сталінських репресій в УРСР в 1937–1938 роках: географія, проблеми ідентифікації // Наук. записки НаУКМА. – Т. 156: Іст. науки. – Київ, 2014. – С. 32-35.

399. Реабілітація репресованих співробітників НКВС СРСР: важкий пошук істини / О. Бажан, В. Золотарьов // Краєзнавство. – 2014. – № 2. – С. 145-155.

400. Реформування органів держбезпеки УРСР в органах держбезпеки УРСР в 1950–першій половині 1960-х рр. // Матеріали круглого столу 19 грудня 2013 р., м. Київ. – Київ, 2014. – С. 312-333.

401. Операція «Захід» – апогей депортаційних акцій радянських спецслужб на західноукраїнських землях (1940–1950-і роки) // Реабілітовані історією: у 27 т. Львівська область. – Львів, 2014. – Кн. 2: м. Борислав, Бродівський район. – С. 127–141.

402. Олександр Успенський: «Я вважаю себе учнем Миколи Івановича Єжова» / О. Бажан, В. Золотарьов // З архівів ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ. – 2014. – № 1. – С. 344-398.

403. Петро Шелест і протестний рух в УРСР у 1960–1970-х рр. // З архівів ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ. – 2014. – № 2. – С. 443-456.

404. Проблеми увічнення пам'яті жертв політичних репресій у м. Києві (1919-1941 рр.) // Києвознавчі чи-

тання: історичні та етнокультурні аспекти: зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 200-річчю від дня народж. Тараса Шевченка та 250-річчю від дня народж. Максима Берлінського. – Київ, 2014. – С. 43-47.

2015

Розділи у колективних виданнях:

405. «Великий терор» на Харківщині (1937–1938 роки) / О. Бажан, В. Золотарьов // Реабілітовані історією: у 27 т. Харківська область: Кн. 3. Ч. 1. – Київ; Харків, 2015. – С. 7-30.

406. Історія Криму в запитаннях та відповідях. / НАН України, Ін-т історії України; відп. ред. В. Смолій; упоряд. Г. Боряк; авт. кол.: Олександр Галенко (кер. авт. кол.), Олег Бажан, Олена Бачинська та ін. – Київ: Наук. думка, 2015. – 527 с.

407. Кримінальна справа № 67332-ФП, або штрихи до портрета інакодумця // На полі честі. Наш сучасник Євген Сверстюк / упоряд. В. Овсієнко. – Київ, 2015. – С. 29-36.

408. The Rehabilitation of Stalin's Victims in Ukraine, 1956-1964: A Socio-Legal Perspective // De-Stalinising Eastern Europe The Rehabilitation of Stalin's Victims after 1953 Edited by Kevin McDermott / *Sheffield Hallam University, UK and Matthew Stibbe Sheffield Hallam University, UK Palgrave macmillan.* – 2015. – С. 171-185.

Наукове редагування:

409. Марк Дж Конверсіно. Спільна війна. Провал операції «Френтік» 1944-1945. – Київ: Вид-во «К.І.С», 2015. – 318 с.

Статті:

410. Карально-репресивні технології радянських спецслужб з обмеження опозиційного руху в Церкві ЄХБ у 1960–1980-х рр. в Українській РСР // Магістеріум. Історичні студії. – Київ, 2015. – Вип. 54. – С. 48-55.

411. Керівний склад УНКВС Одеської області доби «єжовщини» / О. Бажан, В. Золотарьов // Південний Захід. Одесіка: іст.-краєзнав. альм. – Одеса, 2015. – Вип. 19. – С. 124-175.

412. Командир «великого терору» на Сумщині (Олексій Кудринський) / О. Бажан, В. Золотарьов // Реабілітовані історією: у 27 т. Сумська область. – Кн. 3. Ч. 1. – Суми: ТОВ «Мрія-1», 2015. – С. 468-473.

413. Комітет держбезпеки при РМ УРСР та кампанія масової реабілітації жертв політичних репресій в Україні (друга половина 1950-х–початок 1960-х років) // Наук. записки НаУКМА. – Т. 169: Іст. науки. – Київ, 2015. – С. 15-18.

414. Луганський прокуратор (штрихи біографії капітана державної безпеки НКВС Григорія Коркунова) / О. Бажан, В. Золотарьов // Краєзнавство. – 2015. – № 3-4. – С. 257-267.

415. Механізм масових репресій у Києві у 1934–1938 роках // Від України до УРСР: матеріали Всеукр. наук. конф. до 80-річчя перенесення столиці Радянської України до міста Києва, м. Київ, 12 грудня 2014 р. / редкол.: Г. В. Боряк, В. Р. Нахманович, Я. Л. Примаченко [та ін.]; Ін-т історії України НАН України; Музей історії міста Києва. – Київ, 2015. – С. 69-77.

416. Один з організаторів київського футбольного клубу «Динамо» (штрихи біографії Сергія Арсентійовича Бармінського) / О. Бажан, В. Золотарьов // Краєзнавство. – 2015. – № 1-2. – С. 235-246.

417. Реабілітація жертв сталінських репресій в Українській РСР у другій половині 1950-х – на початку 1960-х років: соціально-правовий аспект // Емінак: наук. щоквартальник. – Київ, 2015. – № 1-2 (10) (січень-червень). – С. 26–37.

418. Репресивні кампанії органів державної безпеки СРСР в Одеській області напередодні «Великого терору»: статистичний розріз та характеристика // Південь України: етноісторичний, мовний, культурний та релігійний виміри: зб. наук. праць V Міжнар. наук. конф., 24-25 квіт. 2015 р., Одеса / відп. ред. М. І. Михайлуца. – Одеса, 2015. – С. 19-24.

2016

Окремі видання:

419. Крим в умовах суспільно-політичних трансформацій (1940–2015): зб. док. та матеріалів / НАН України, Ін-т історії України; Центр. держ. арх. громад. об-нь України; Центр. держ. арх. вищих органів влади та упр. України; Галуз. держ. арх. Служби безпеки України; редкол.: В. А. Смолій [та ін.]; упоряд.: О. Г. Бажан, О. В. Бажан, С. М. Блащук та ін. – Київ: Вид-во «Кліо», 2016. – 1092 с. – (Студії з регіональної історії. Джерела).

420. Реабілітовані історією: у 27 т. Тернопільська область. Кн. 4 / упоряд.: О. Г. Бажан, П. З. Гуцал, Л. М. Кіт. – Тернопіль: ТЗОВ “Терно-граф”, 2016. – 528 с.

Наукове редагування:

421. Роберт Ван Ворен. Холодна війна в психіатрії. Явные люди и тайные игры. – Киев: Лаурис, 2016. – 517 с.

Статті:

422. Вертикаль терору: діяльність Уманської міжрайонної оперативно-слідчої групи НКВС в 1937–1938 роках // Реабілітовані історією: у 27 т. Черкаська область. Т. 9. – Черкаси: Інфоліга Тор, 2016. – С. 236-246.

423. Механізм масових репресій у Києві у 1934–1938 роках // Від України до УРСР: матеріали Всеукр. наук. конф. до 80-річчя перенесення столиці радянської України до міста Києва, м. Київ, 12 грудня 2014 р. / Ред. кол.: Г. В. Боряк (відп. ред.), В. Р. Нахманович (наук. ред.), Я. Л. Примаченко та ін.; НАН України, Ін-т історії України; Музей історії міста Києва. – Київ, 2016. – С. 69-77.

424. «Не мають права повертатися в місця, звідки були виселені...» // Крим в умовах суспільно-політичних трансформацій (1940–2015): зб. док. та матеріалів. – Київ, 2016. – С. 761-778.

425. Погляд з Одеси. Суспільно-політичне та економічне життя на Півдні України у першій половині 1930-х років очима німецьких дипломатів // Південний Захід. Одесика: іст.-краєзнав. наук. альм. – Одеса, 2016. – Вип. 20. – С. 179-199 .

426. «...Сприяти створенню соціально-економічних умов для відродження національних традицій депортованих народів» // Крим в умовах суспільно-політичних трансформацій (1940–2015): зб. док. та матеріалів. – Київ, 2016. – С. 911-916.

427. Техногенна катастрофа 1986 р. в документах КДБ УРСР (до 30-річчя аварії на Чорнобильській АЕС) // Укр. іст. журн. – 2016. – № 2. – С. 163-197.

428. «Ті, хто натискали на гачок». Короткі біографії керівників комендатури НКВС УРСР та УНКВС

Київської області у часи «Великого терору» / О. Бажан, В. Золотарьов // Краєзнавство. – 2016. – № 3-4. – С. 251-283.

429. «У зв'язку з неможливістю перевірити діяльність на окупованій території... виселені всі болгари, греки та вірмени» // Крим в умовах суспільно-політичних трансформацій (1940–2015): зб. док. та матеріалів. – Київ, 2016. – С. 7-16.

430. «... Уряд України подбає про дальший розвиток і процвітання народного господарства Криму» // Крим в умовах суспільно-політичних трансформацій (1940–2015): зб. док. та матеріалів. – Київ, 2016. – С. 83-94.

431. Штрихи до портрета першого секретаря Одеського обкому КПУ Григорія Телешева / О. Бажан, В. Золотарьов // Південний Захід. Одесіка: іст.-краєзнав. альм. – 2016. – Вип. 21. – С. 127-140.

2017

Окремі видання:

432. Чорнобиль. Документи Оперативної групи ЦК КПУ (1986–1988) / О. В. Бажан, О. Г. Бажан, Г. В. Боряк, С. І. Власенко. – Київ: Ін-т історії України НАН України, Центр. держ. арх. громад. об-нь України, 2017. – 830 с.

Наукове редагування:

433. Малі міста України. Автономна Республіка Крим: бібліогр. покажч. / Мінрегіон України, Держ. наук. архітектур.-буд. б-ка ім. В. Г. Заболотного; уклад.: Д. О. Мироненко, С. М. Кайнова, О. В. Углова; редкол. : Г. А. Войцехівська (відп. ред.) [та ін.];

наук. консультант О. Г. Бажан. – Київ : КВІЦ, 2017. – 479 с.: іл.

434. Малі міста України. Запорізька область: бібліогр. покажч. / Мінрегіон України, Держ. наук. архітектур.-буд. б-ка ім. В. Г. Заболотного; уклад.: Д. О. Мироненко, С. М. Кайнова, О. В. Углова; редкол.: Г. А. Войцехівська (відп. ред.) [та ін.]; наук. консультант О. Г. Бажан. – Київ: КВІЦ, 2017. – 175 с.: іл.

435. Малі міста України. Івано-Франківська область: бібліогр. покажч. / Мінрегіон України, Держ. наук. архітектур.-буд. б-ка ім. В. Г. Заболотного; уклад.: Д. О. Мироненко, С. М. Кайнова, О. В. Углова; редкол.: Г. А. Войцехівська (відп. ред.) [та ін.]; наук. консультант О. Г. Бажан. – Київ: КВІЦ, 2017. – 287 с.: іл.

436. Малі міста України. Київська область: бібліогр. покажч. / Мінрегіон України, Держ. наук. архітектур.-буд. б-ка ім. В. Г. Заболотного; уклад.: Д. О. Мироненко, С. М. Кайнова, О. В. Углова; редкол.: Г. А. Войцехівська (відп. ред.) [та ін.]; наук. консультант О. Г. Бажан. – Київ : КВІЦ, 2017. – 623 с.: іл.

437. Малі міста України. Львівська область: бібліогр. покажч. / Мінрегіон України, Держ. наук. архітектур.-буд. б-ка ім. В. Г. Заболотного; уклад.: Д. О. Мироненко, С. М. Кайнова, О. В. Углова; редкол.: Г. А. Войцехівська (відп. ред.) [та ін.]; наук. консультант О. Г. Бажан. – Київ : КВІЦ, 2017. – 663 с.: іл.

438. Малі міста України. Тернопільська область: бібліогр. покажч. / Мінрегіон України, Держ. наук. архітектур.-буд. б-ка ім. В. Г. Заболотного; уклад.: Д. О. Мироненко, С. М. Кайнова, О. В. Углова; редкол.: Г. А. Войцехівська (відп. ред.) [та ін.]; наук. консультант О. Г. Бажан. – Київ: КВІЦ, 2017. – 511 с.: іл.

439. Малі міста України. Хмельницька область: бібліогр. покажч. / Мінрегіон України, Держ. наук. архітектур.-буд. б-ка ім. В. Г. Заболотного; уклад.: Д. О. Мироненко, С. М. Кайнова, О. В. Углова; редкол.: Г. А. Войцехівська (відп. ред.) [та ін.]; наук. консультант О. Г. Бажан. – Київ: КВІЦ, 2017. – 215 с.: іл.

440. Малі міста України. Чернігівська область: бібліогр. покажч. / Мінрегіон України, Держ. наук. архітектур.-буд. б-ка ім. В. Г. Заболотного; уклад.: Д. О. Мироненко, С. М. Кайнова, О. В. Углова; редкол.: Г. А. Войцехівська (відп. ред.) [та ін.]; наук. консультант О. Г. Бажан. – Київ: КВІЦ, 2017. – 295 с.: іл.

Статті:

441. Архітектор «Великого терору» на Полтавщині. Олександр Олександрович Волков / О. Бажан, В. Золотарьов // З архівів ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ. – 2017. – № 2. – С. 5-59.

442. «В Одесі діти, які проживали неподалік облуправління, граючи між собою кричали: «Колись шпигун...» Штрихи до портрета начальника УНКВС Одеської області Павла Кисельова / О. Бажан, В. Золотарьов // Південний Захід. Одесика: іст.-краєзнав. наук. альм. – Одеса, 2017. – Випуск 23. – С. 121-141.

443. Депортации населения Украины в Казастан в 1930-1940-годы в документах советских спецслужб // Материалы круглого стола Международ. науч.-практ. конф. «Депортация народов в эпоху тоталитаризма: исторические уроки». – Караганды: «Болашак-Баспа», 2017. – С. 18-28.

444. До 90-ї річниці часопису «Краєзнавство» (1927–2017): історія, статистика, особливості / О. Ба-

жан, В. Левченко, Г. Левченко // Краєзнавство. – 2017. – № 3-4. – С. 8-21.

445. Журнал «Краєзнавство»: історія, традиції, новації // Бібліотечне краєзнавство у культурному просторі України: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 2 листоп. 2017р. – Київ, 2017. – С. 21-24. – (IV Краєзнавчі читання пам'яті Петра Тронька).

446. Історико-культурна спадщина в фондах Галузевого державного архіву Служби безпеки України: інформаційний потенціал, засоби доступу // Історико-культурна спадщина: збереження, доступ, використання: зб. наук. праць / відп. ред. І. Тюрменко. – Тернопіль, 2017. – С. 22-25.

447. Масові політичні репресії на Одещині в другій половині 1938 року за матеріалами кримінальної справи Павла Кисельова // Південь України: етноісторичний, мовний, культурний та релігійний виміри: зб. наук. праць / відп. ред. М. І. Михайлуца. – Херсон, 2017. – Вип. 6. – С. 14-20.

448. «Ми всіх ворогів народу змемо з лиця землі, щоб не бруднили наш Радянський Союз...». Великий терор на Київщині в 1937-1938 роках: механізм, діапазон, специфіка // З архівів ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ. – 2017. – № 1. – С. 5-86.

449. На сторожі української мови (пам'яті Святослава Караванського) // Південний Захід. Одесіка: іст.-краєзнав. альм. – 2017. – Вип. 23. – С. 204-217.

450. «Обліковець» масових убивств у добу «Великого терору» (Соломон Абрамович Альтзіцер) / В. Золотарьов, О. Бажан // Краєзнавство. – 2017. – № 1-2. – С. 215-231.

451. «Обличчя Великого терору»: сторінки біографії капітана державної безпеки П. В. Караміше-

ва // Реабілітовані історією. Миколаївська область. Кн. 7 / Миколаївський обл. центр пошук. дослідж. та ред.-видавн. діяльності. – Миколаїв, 2017. – С. 67-83.

452. «Особисто я розстріляв 702 контрреволюціонера...» (реконструкція біографії чекіста Михайла Віхмана) / О. Бажан, В. Золотарьов // Краєзнавство. – 2017. – № 3/4. – С. 281-305.

453. Першопочатки «УІЖ» за документами ЦДАГО України // Укр. іст. журн. – 2017. – № 6. – С. 190-206.

454. «Пропонується Вам виконати вироки Трійки УНКВС Київської області ...»: Головні виконавці смертних вироків у Києві у 1930-ті роки / О. Бажан, В. Золотарьов // Биківнянська трагедія в контексті злочинів тоталітарного режиму (до 15-річчя заснування Національного історико-меморіального заповідника «Биківнянські могили»): зб. ст. за матеріалами наук.-практ. конф., м. Київ, 8 груд. 2016 р. / Нац. іст.-мемор. заповідник «Биківнянські могили»; Укр. ін-т нац. пам'яті; Ін-т історії України НАН України. – Київ, 2017. – С. 112-134.

455. Угорська революція 1956 року та протестний рух в Україні // Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки: міжвід. зб. наук. пр. – Київ, 2017. – Вип. 26. – С. 516-524.

456. Хроніка життя та смерті чекіста Михайла Ленчика / О. Бажан, В. Золотарьов // Реабілітовані історією: у 27 т. Черкаська область. – Черкаси, 2017. – С. 489-500.

457. Чорнобильська атомна електростанція. Передумови техногенної катастрофи // Наук. записки НАУКМА. – 2017. – № 194. – С. 102-106.

458. Яків Флейшман. Досьє начальника Уманської оперативно-слідчої групи ДПУ без ретуші / О. Бажан,

В. Золотарьов // Реабілітовані історією: в 27 т. Черкаська область. – Черкаси, 2017. – С. 473-488.

2018

Окремі видання:

459. Реабілітовані історією: у 27 т. Тернопільська область. Кн. 5 / упоряд.: О. Г. Бажан, П. З. Гуцал, Л. М. Кіт. – Тернопіль: ТОВ “Терно-граф”, 2018. – 664 с.: іл.

Статті:

460. В’ячеслав Чорновіл як об’єкт секретної справи КДБ «Блок» // Чорноволівські читання. Візія майбутнього України: матеріали III і IV наук. конф., присвяч. 80-й річниці з дня народж. В’ячеслава Чорновола (Київ, 24 груд. 2016, 24 груд. 2017 р.) / упоряд. В. Ф. Деревінський. – Тернопіль, 2018. – С. 31-36.

461. Головні виконавці смертних вироків на Придніпров’ї у період «Великого терору» // Січеславщина: краєзнав. альм. – Дніпро, 2018. – Вип. 8. – С. 54-69.

462. Доля начальника Прилуцького райвідділу НКВС Валентина Шумова (Хавіна): нереалізовані амбіції на тлі Великого терору / О. Бажан, В. Золотарьов // Реабілітовані історією: у 27 т. Чернігівська область. – Чернігів, 2018. – Кн. 7. – С. 285-294.

463. 92 дня в Одесі чекиста Дмитрія Гречухина // Південь-Захід. Одесіка: іст.-краєзнав. наук. альм. – Одеса, 2018. – Вип. 25. – С. 161-167.

464. «Забійник» і «літератор» або «рутинна робота» слідчого НКВС Юрія Толкачова // Краєзнавство. – 2018. – № 3. – С. 196-211.

465. Іронія долі чекіста Михайла Ленчика // Краєзнавство. – 2018. – № 4. – С. 180-194.

466. Кат і жертва в одній особі: (штрихи до біографії Михайла Мойсеєвича Віхмана) / О. Бажан, В. Золотарьов // Південний Захід. Одесіка: іст.-краєзнав. наук. альм. – Одеса. 2018. – Вип. 24. – С. 97-108.

467. Мішень чи випадкова жертва «Великого терору»? (Валентин Шумов (Хавін) / О. Бажан, В. Золотарьов // Краєзнавство. – 2018. – № 2. – С. 122-133.

468. «Не слід розбиратися у прізвищах, беріть і розстрілюйте». Масові політичні репресії 1938 року на Миколаївщині через призму біографії чекіста Петра Карамішева / О. Бажан, В. Золотарьов // Краєзнавство. – 2018. – № 1. – С. 109-122.

469. Рядовий «Великого терору»: сержант державної безпеки С. О. Васильєв та його жертви / О. Бажан, В. Золотарьов // Революції в Україні ХХ-ХХІ століття: співзвуччя епох: матеріали Міжнар. наук. конф., присвяч. вшануванню пам'яті жертв трагічних подій, які отримали історичну назву «Великий терор 1937-1938 рр.». – Одеса, 2018. – С. 102-110.

470. Український спротив другої половини ХХ століття: програма варіативного курсу / О. Бажан, В. Островський // З архівів ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ. – 2018. – № 1 (49). – С. 278-351.

471. Щербицький та дисиденти (за документами КДБ та ЦК КП України) / О. Бажан // З архівів ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ. – 2018. – № 2 (50). – С. 222-239.

2019

Окремі видання:

472. Чорнобильське досє КГБ. Суспільні настрої. ЧАЕС у поставарійний період: зб. док. про катастро-

фу на Чорнобильській АЕС / відп. ред. В. Смолій; Ред. кол.: А. Когут, І. Лябах, М. Панова та ін.; упоряд: О. Бажан, В. Бірчак, Г. Боряк; Галуз. держ. арх. Служби безпеки України; Ін-т історії України НАН України; Укр. ін-т нац. пам'яті. – Київ, 2019. – 1200 с.

Статті:

473. Виконавці смертних вироків у Києві в добу «Великого терору» / О. Бажан, В. Золотарьов // Місця/Місце пам'яті в польсько-українському діалозі порозуміння (до 80-х роковин Биківнянської трагедії). – Київ; Варшава, 2019. – С. 45-49.

474. Відродження УАПЦ в Україні 1989-1990 рр.: від «неформального об'єднання» до конфесії національного спрямування / О. Бажан, О. Тригуб // Ideology and Politics Journal. – 2019. – Issue 3 (14). – Р. 106-128.

475. Документи радянських спецслужб як джерело у вивченні історії міст і сіл Одещини 1920-1940-х років // Південь України: етноісторичний, мовний, культурний та релігійний виміри: зб. наук. пр. / відп. ред. М. І. Михайлуца; Міністерство освіти і науки України; Одес. нац. морський ун-т; Ін-т історії України НАН України та ін. – Херсон, 2019. – Вип. 7. – С. 27-31.

476. «Знавець інформаційно-чекістської справи» (Начальник Особового відділу УДБ УНКВС по Одеській області Борис Глузберг) / О. Бажан, В. Золотарьов // Південний Захід. Одесика: іст.-краєзнав. наук. альм. – Одеса, 2019. – Вип. 27. – С. 110–123.

477. Михайло Тимофеев. Силует чекіста на фоні епохи великого терору / О. Бажан, В. Золотарьов // Сумська старовина. – 2019. – № LIV. – С. 32-45.

478. Операція під кодовою назвою «Захід», або як відбувалася радянська пацифікація на землях Захід-

ної України // Локальна історія. – 2019. – № 4. – С. 12-20.

479. Організатор вбивства генерал-хорунжого армії УНР В. Оскілка або послужний список чекіста Зіновія Лунєва-Мінца / О. Бажан, В. Золотарьов // Краєзнавство. – 2019. – № 2. – С. 161–175.

480. Політичні репресії на Одещині під час Голодомору 1932-1933 років: спроба статистичного аналізу / О. Бажан, В. Золотарьов // Південний Захід. Одеса: іст.-краєзнав. альм. – Одеса, 2019. – Вип. 26. – С. 192-200.

481. «Польська операція» 1937-1938 рр. Підготовка наказу № 00487 в Київській та Харківській областях / О. Бажан, В. Золотарьов // Краєзнавство. – 2019. – № 3. – С. 192-205.

482. Смертні вироки у період Великого терору на Харківщині: статистика, процедура та персональний склад «розстрільної команди» / О. Бажан, В. Золотарьов // З архівів ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ. – 2019. – № 1. – С. 5–51.

483. Три «В» Миколи Михайлуци // Михайлуца Микола Іванович: біогр.-бібліогр. покажч. з нагоди ювілею / уклад.: О. В. Осипенко, О. П. Шипотілова. – Херсон, 2019. – С. 8-9.

484. Українська громадська група сприяння Гельсінських угод // Енциклопедія історії України: Україна–Українці. Кн. 2 / Редкол.: В. А. Смолій (голова редкол.) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2019. – С. 565.

485. Українська Загальнонародна організація (УЗНО; з 1964 – Український національний фронт; «УНФ-2») // Енциклопедія історії України: Україна–Українці. Кн. 2 / Редкол.: В. А. Смолій (голова

редкол.) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2019. – С. 575.

486. Українська робітничо-селянська спілка (УРСС) // Енциклопедія історії України: Україна—Українці. Кн. 2 / Редкол.: В. А. Смолій (голова редкол.) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2019. – С. 675.

487. Українське товариство дружби і культурного зв'язку з зарубіжними країнами (УТДКЗ) // Енциклопедія історії України: Україна—Українці. Кн. 2 / Редкол.: В. А. Смолій (голова редкол.) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2019. – С. 711-712.

488. «Український вісник» // Енциклопедія історії України: Україна—Українці. Кн. 2 / Редкол.: В. А. Смолій (голова редкол.) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2019. – С. 722.

489. Український культурологічний клуб (УКК) // Енциклопедія історії України: Україна—Українці. Кн. 2 / Редкол.: В. А. Смолій (голова редкол.) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2019. – С. 749.

490. Український національний комітет (УНК) // Енциклопедія історії України: Україна—Українці. Кн. 2 / Редкол.: В. А. Смолій (голова редкол.) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2019. – С. 761-762.

491. Український національний фронт // Енциклопедія історії України: Україна—Українці. Кн. 2 / Редкол.: В. А. Смолій (голова редкол.) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2019. – С. 764.

492. Яків Флейшман. Непарадний портрет начальника особливого відділу УДБ УНКВС по Дніпропе-

тровській області / О. Бажан, В. Золотарьов // Краєзнавство. – 2019. – № 1. – С. 83-100.

2020

Окремі видання:

493. Від трипільців до кіборгів: коротка історія України / Олег Бажан, Юрій Мицик. – Київ: Вид-во «Кліо», 2020. – 686 с.

494. Реабілітовані історією: у 27 т. Тернопільська область. Кн. 6 / упоряд.: О. Г. Бажан, П. З. Гуцал, Г. М. Маєвська. – Тернопіль: ТОВ «Терно-граф», 2020. – 672 с.: іл.

495. Чорнобильське досьє КГБ: від будівництва до аварії: зб. док. про катастрофу на Чорнобильській АЕС / упоряд.: О. Бажан, А. Когут, Г. Боряк; Ред. кол.: І. Лябах, А. Моргун, В. Бірчак та ін.; Галуз. держ. арх. Служби безпеки України; Ін-т історії України НАН України; Укр. ін-т нац. пам'яті. – Київ, 2020. – 688 с.

Наукове рецензування:

496. Българите в анархистското движение в Южна Украйна // History. – 2020. – Vol. 28. – Number 6. – С. 631-634. – *Рец. на кн.:* Савченко В. Анархисти Одеси. 1917-1937 / Виктор Савченко. – Одеса: Астропринт, 2020. – 216 с.)

Статті:

497. Від Одеси до Токіо. Траєкторія долі чекіста Генріха Люшкова / О. Бажан, В. Золотарьов // Південний Захід. Одесика: іст.-краєзнав. наук. альм. – Одеса, 2020. – Вип. 29. – С. 194-209.

498. Гвинтик машини Великого терору або доля харківського чекіста Григорія Гаркуші / О. Бажан, В. Золотарьов // Краєзнавство. – 2020. – № 1-4. – С. 103-112.

499. Життєві університети першого секретаря ЦК КПУ Петра Шелеста // Краєзнавство. – 2020. – № 1-4. – С. 113-126.

500. «Забійник» та «літератор», або «рутинна робота» слідчого НКВС Юрія Толкачова / О. Бажан, В. Золотарьов // Реабілітовані історією: у 27 т. Миколаївська область. Кн. 8 / Миколаївський обл. центр пошук. дослідж. та ред.-видавн. діяльності. – Миколаїв, 2020. – С. 8-25.

501. Куркульська операція НКВС СРСР 1937-1938 рр. на Київщині: цільові групи та масштаби репресій // З архівів ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ. – 2020. – № 2. – С. 47-65.

502. «Національні» операції НКВС на Київщині у 1937–1938 рр. : механізми реалізації та статистика // З архівів ВУЧК –ГПУ–НКВД–КГБ. – 2020. – №1. – С. 5-48.

503. Переслідування православного духовенства в УРСР у часи Великого терору : особливості, масштаби, наслідки // Церква мучеників: гоніння на віру та Церкву у ХХ столітті: матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 6–7 лютого 2020 р.) / упоряд. С. В. Шумило; відп. ред. прот. В. Савельєв. – Київ, 2020. – С. 301-311.

504. Петро Шелест: від директора столичного авіаційного заводу до першого заступника голови Київської міської ради // Треті киевознавчі читання: історія та етнокультура: зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 27 березня 2020 р.) / Редкол.:

О. П. Реєнт (голова), В. П. Капелюшний, І. К. Патриляк та ін. – Київ, 2020. – С. 229-237.

505. Петро Шелест і чехословацька криза 1968 року // Україна ХХ ст.: культура, ідеологія, політика: зб. ст. / голов. ред. В. Смолій; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2020. – № 25. – С. 98-118.

506. «Платівко-патефонний трест», або як одеські чекісти на початку 1930-х років контрабандою займалися / О. Бажан, В. Золотарьов // Південний Захід. Одесика: іст.-краєзнав. наук. альм. – Одеса, 2020. – Вип. 29. – С. 181-220.

507. «При проведенні операції в 1937 році... працював під тиском» (Штрихи біографії коменданта УНКВС Миколаївської області Федора Удодова-Орлова) / О. Бажан, В. Золотарьов // Реабілітовані історією: у 27 т. Миколаївська область. Кн. 8 / Миколаївський обл. центр пошук. дослідж. та ред.-видавн. діяльності. – Миколаїв, 2020. – С. 26-38.

508. «Пошанований» за розстріли (лейтенант державної безпеки Павло Іванович Філенко) / О. Бажан, В. Золотарьов // Краєзнавство. – 2020. – № 3-4. – С. 68-79.

509. Штрихи біографії начальника Чернігівського обласного відділу ДПУ Михайла Тимофеева / О. Бажан, В. Золотарьов // Родові таємниці Сіверянського краю. – Ніжин, 2020. – Вип. 8. – С. 41-55.

2021

Окремі видання:

510. Петро Шелест: Вірю в розквіт моєї рідної України. – Київ: Парламент. вид-во, 2021. – 352 с.

Розділи у колективних виданнях:

511. Українське суспільство в 1960–1980-х рр.: іст. нариси: колект. монографія / НАН України, Ін-т історії України; авт. кол.: О. Г. Бажан, П. М. Бондарчук, Я. В. Верменич та ін.; відп. ред. В. Даниленко; упоряд.: В. Крупина, М. Смольницька. – Київ: Ін-т історії України, 2021. – 959 с. – (Сер. монограф. вид. «З історії повсякденного життя в Україні»).

Статті:

512. Архівні особові справи співробітників НКВС як джерела до вивчення політичних репресій (на прикладі Одеської області) / О. Бажан, В. Золотарьов // Південний Захід. Одесика: іст.-краєзнав. наук. альм. – Одеса, 2021. – Вип. 31. – С. 247–268.

513. «Блок», справа // Енциклопедія історії України: у 10 т. Додатк. т. Кн. 1 / Редкол.: В. А. Смолій (голова редкол.) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2021. – С. 52-53.

514. Девіантна поведінка співробітників органів держбезпеки у добу Великого терору (на прикладі Одеського обласного УНКВС) / О. Бажан, М. Михайлуца // З архівів ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ. – 2021. – № (55). – С. 31-45.

515. «Директор України». Поведінкові механізми та специфіка професійних стосунків першого секретаря ЦК КПУ Петра Шелеста // Наук. записки НаУКМА. Сер.: Іст. науки. – Київ, 2021. – Т. 4. – С. 48-55.

516. Маринович Мирослав Франкович // Енциклопедія історії України: в 10 т. Додатк. т. Кн. 1 / Редкол.: В. А. Смолій (голова редкол.) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2021. – С. 355.

517. Овсієнко Василь Васильович // Енциклопедія історії України: в 10 т. Додатк. т. Кн. 1 / Редкол.: В. А. Смолій (голова редкол.) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2021. – С. 401.

518. Остання адреса – Бабин Яр, або зигзаги долі одеського чекіста Марка Роголя / О. Бажан, В. Золотарьов // Південний Захід. Одесика: іст.-краєзнав. наук. альм. – Одеса, 2021. – Вип. 30. – С. 151-168.

519. Пашко Атена-Святомира Василівна // Енциклопедія історії України: в 10 т. Додатк. т. Кн. 1 / Редкол.: В. А. Смолій (голова редкол.) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. Київ, 2021. – С. 422.

520. «Права людини в Україні» у політиці країн Заходу в 1960–1970-х роках // Хронотопи історії. Студії на пошану пам'яті Петра Васильовича Киридо-на. – Київ, 2021. – С. 268-274.

521. Пронюк Євген Васильович // Енциклопедія історії України: в 10 т. Додатк. т. Кн. 1 / Редкол.: В. А. Смолій (голова редкол.) та ін.; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2021. – С. 458.

522. Про питання про організаційну побудову структурного підрозділу НКВС на Одещині напередодні та в часи великого терору / О. Бажан, В. Золотарьов // Південь України: етноісторичний, мовний, культурний та релігійний виміри: зб. наук. пр. – Херсон, 2021. – Вип. 8. – С. 27–32.

523. «Штатний кат» (штрихи біографії чекіста Федора Удодова-Орлова) / О. Бажан, В. Золотарьов // Південний Захід. Одесика: іст.-краєзнав. наук. альм. – Одеса, 2021. – Вип. 32. – С. 204-217.

524. «Я виконував саму чорну роботу в ЧК» (Соломон Соломонович Брук) / О. Бажан, В. Золотарьов // Краєзнавство. – 2021. – № 1-2. – С. 83-104.

525. Accession of Southern Bessarabia to the Ukrainian SSR in the documents of the Soviet secret services / Oleg Bazhan, Mykola Mykhailutsa // Analele Universității “Dunărea de Jos” din Galați. Ser. 19: Istorie. – 2021. – Т. 20. – Р. 65-76.

2022

Окремі видання:

526. Від трипільців до кіборгів: коротка історія України. – 3-тє вид., допов. та переробл. – Київ: ТОВ «Вид-во “КЛЮ”», 2022. – 688 с.

527. ПЕРЕЛОМ: Війна Росії проти України у часових пластах і просторах минувшини: Діалоги з істориками: у 2 кн. / відп. ред. В. Смолій; упоряд.: Г. Боряк, О. Ясь; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2022. – Кн. 1. – С. 109-111, 117-119; Кн. 2. – С. 1206-1209, 1450-1451.

Статті:

528. Агентурна справа «Духовні»: НКВС проти УАПЦ // Православ'я в Україні : зб. ст.: до 300-річчя з Дня народж. преподобного Паїсія Величковського та Григорія Савича Сковороди / [редкол.: Митрополит Київський і всієї України Епіфаній (співголова) та ін.]; Укр. православ. церква, Київ. православ. богослов. акад. [та ін.]. – Київ; Кам'янець-Подільський, 2022. – С. 255-266.

529. Биківнянська трагедія: проблеми і перспективи дослідження // Биківня – від території смерті до місця пам'яті: До 20-річчя заснування Національного історико-меморіального заповідника «Биківнянські могили»: матеріали Міжнар. наук. конф., м. Київ, 23 верес. 2021 р. – Київ, 2022. – С. 189-198.

530. Дисидентський рух в Українській РСР: шляхи формування та основні напрямки діяльності // Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні питання вдосконалення законодавства України у сучасних умовах розвитку держави», присвячена пам'яті професора Леоніда Васильовича Багрія-Шахматова, м. Одеса, 20 трав. 2022 р. / Одес. нац. мор. ун-т [та ін.]. – Одеса, 2022. – С. 13-17.

531. Масові операції НКВС у Сквирському районі Київської області 1937–1938 рр.: виконавці та жертви // Старожитності Лукомор'я. – 2022. – № 4 (13). – С. 75-80.

532. Охоронець компартійно-державної еліти Радянської України (майор державної безпеки Петро Григорович Шостак-Соколов) / О. Бажан, В. Золотарьов // Краєзнавство. – 2022. – № 1-2. – С. 48-63.

533. Українські дисиденти в умовах радянської кримінально-виконавчої системи // Наук. записки НаУКМА. Сер.: Іст. науки. – Київ, 2022. – Т. 5. – С. 37-46.

534. Manifestations of Deviant Behaviour of the Perpetrators of the “Great Terror” in the USSR (On the Materials of Odesa Oblast) / O. Bazhan, M. Mykhaylutsa // Danubius. – Galati, 2022. – XL. – Pp. 73-84.

2023

Окремі видання:

535. ПЕРЕЛЮМ: Війна Росії проти України у часових пластах і просторах минувшини. Діалоги з істориками / відп. ред. В. Смолій; упоряд.: Г. Боряк, О. Ясь, С. Блащук; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2023. – Кн. 3. – С. 373-376.

Статті:

536. Варварство русского міра: знищені музеї України // Причорномор'я: історико-правовий, мовний, етнокультурний та релігійний виміри: зб. наук. пр. / О. Бажан, М. Михайлуца; відп. ред. М. І. Михайлуца; Одес. нац. мор. ун-т [та ін.]. – Одеса: Олді+, 2023. – Вип. 9. – С. 10-16.

537. В епіцентрі лиха: Одещина в голодні 1946–1947 роки крізь архівних документів // Південний Захід. Одесіка: іст.-краєзнав. наук. альм. – Одеса, 2023. – Вип. 34. – С. 192-202.

538. Входження Криму до складу УРСР: економічні та культурні аспекти // Політичні технології пропаганди та контрпропаганди у російсько-українській війні: зб. матеріалів Круглого столу з міжнар. участю. – Київ, 2023. – С. 13-16. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0017331. – Дата перегляду: 21.11.2023.

539. Репресоване Чорноморське пароплавання: каральні заходи органів НКВС проти працівників підприємств водного транспорту Одеси у добу Великого терору // Південний Захід. Одесіка: іст.-краєзнав. наук. альм. – Одеса, 2023. – Вип. 33. – С. 156-172.

540. XX a. antros pusės pasipriešinimo judėjimas Sovietų Ukrainoje: esmė, mastai, formos ir metodai / Oleh Bažan // Genocidas ir rezistencija. – 2023. – Nr. 1 (53). – P. 125-146.

Інтерв'ю з Олегом Бажаном у засобах масової інформації

2009

541. Штогрин І. Розсекречення архівів СБУ: підготовчий етап: [інтерв'ю з Олегом Бажаном] / Ірина Штогрин; фото: RFE/RL [Електронний ресурс] // Радіо Свобода. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/1498712.html>. – Дата публікації: 24.02.2009. – Дата перегляду: 21.11.2023.

2011

542. Букет Є. Видання, що пройшло крізь репресії: (інтерв'ю з заступником головного редактора журналу «Краєзнавство» Олегом Бажаном) / Євген Букет // Слово Просвіти. – 2011. – 15–21 грудня. – Ч. 50 (635). – С. 6.

2012

543. Комарницька Н. 80 років з дня ухвалення сталінського «закону про п'ять колосків»: [інтерв'ю з Олегом Бажаном] / Наталя Комарницька; фото: Public domain [Електронний ресурс] // Радіо Свобода. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/24669768.html>. – Дата публікації: 07.08.2012. – Дата перегляду: 21.11.2023.

544. Шурхало Д. Українці в Соловецькому таборі: переддень Великого терору». [Інтерв'ю з Олегом Бажаном] [Електронний ресурс] / Дмитро Шурхало

ло; фото: Andriy Dubchak/RadioSvoboda.org (RFE/RL) // Радіо Свобода. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/24493951.html>. – Дата публікації: 23.02.2012. – Дата перегляду: 21.11.2023.

2015

545. Скороход О. Росія в Криму використовує радянський досвід боротьби з дисидентами: [інтерв'ю з доцентом «Києво-Могилянської академії» Олегом Бажаном] / Ольга Скороход [Електронний ресурс] // Цензор.НЕТ. – Режим доступу: <https://sensor.net/ru/resonance/360557/>. – Дата публікації: 22.11.2015. – Дата перегляду: 21.11.2023.

2016

546. Букет Є. «Перші кроки до наукового осмислення «кримського питання» / Євген Букет // Кримська світлиця. – 2016. – №34. – С. 1-3.

2017

547. Вагнер О. «Відсоткова перевага росіян у національному складі Криму – результат сталінської політики»: [інтерв'ю з Олегом Бажаном] / Олександра Вагнер; фото: Денис Синяков (Courtesy Photo); фото: Courtesy Image [Електронний ресурс] // Радіо Свобода. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/28251965.html>. – Дата публікації: 23.01.2017. – Дата перегляду: 21.11.2023.

548. Вагнер О. Українські історики публікують імена безпосередніх виконавців Великого терору: [інтерв'ю з Олегом Бажаном] / Олександра Вагнер; фото: ера); фото: Courtesy Image; фото: AFP [Електронний

ресурс] // Радіо Свобода. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/28371924.html>. – Дата публікації: 15.03.2017. – Дата перегляду: 21.11.2023.

549. Букет Є. «Занурення» в час техногенної катастрофи: [інтерв'ю з упорядником видання «Чорнобиль. Документи Оперативної групи ЦК КПУ (1986-1988)» Олегом Бажаном] / Євген Букет [Електронний ресурс] // Культура і життя. – 2017. – 28 квіт., № 17. – С. 8. – Режим доступу: [file:///C:/Users/user/Downloads/0013115%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/user/Downloads/0013115%20(3).pdf). – Дата публікації: 28.04.2017. – Дата перегляду: 21.11.2023.

550. Скороход О. Співробітники НКВС будували бізнес на репресованих: [інтерв'ю з доцентом «Києво-Могилянської академії» Олегом Бажаном] / Ольга Скороход [Електронний ресурс] // Цензор.Нет. – Режим доступу: <https://sensor.net/ua/r442531>. – Дата публікації: 5.06.2017. – Дата перегляду: 21.11.2023.

551. Вагнер О. 720 тисяч імен. Вже 25 років Україна збирає інформацію про жертв репресій часів СРСР: [інтерв'ю з Олегом Бажаном] / Олександра Вагнер; фото: Archive of Petro Kahul (Courtesy Photo); фото: Facebook Mariaanna Sorochuk (Courtesy Photo); фото: Courtesy Image; фото: Alexandra Vagner (Courtesy Photo) [Електронний ресурс] // Радіо Свобода. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/28671946.html>. – Дата публікації: 12.08.2017. – Дата перегляду: 21.11.2023.

552. Вагнер О. «Взять все, что можем»: [інтерв'ю з Олегом Бажаном з нагоди 70 річчя операції «Захід»] / Олександра Вагнер; фото: Elena Weber (RFE/RL); фото: Courtesy Image [Електронний ресурс] // Радіо Свобода. – Режим доступу: <https://www.svoboda>.

org/a/28795797.html. – Дата публікації: 16.10.2017. – Дата перегляду: 21.11.2023.

553. Шурхало Д. Від «ворогів народу» до «ворогів-народів»: національні операції Великого терору 1937–1938 років: [інтерв'ю з співробітником Ін-ту історії України Нац. акад. наук, заст. голов. ред. профільного видання «З архівів ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ» Олегом Бажаном] / Дмитро Шурхало; фото: Andriy Bashtovyy/RadioSvoboda.Org (RFE/RL); фото: RadioSvoboda.Org (RFE/RL); фото: Shutterstock [Електронний ресурс] // Радіо Свобода. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/28821243.html>. – Дата публікації: 28.10.2017. – Дата перегляду: 21.11.2023.

2018

554. Шурхало Д. На чолі УРСР: «націоналіст» Шелест і «москвофіл» Щербицький: [інтерв'ю з Олегом Бажаном] / Дмитро Шурхало; фото: Archive Photo (Courtesy photo); фото: Grigory Vall (TASS); фото: RadioSvoboda.org (RFE/RL); фото: AP; фото: Shutterstock; фото: Lana Harris (AP) [Електронний ресурс] // Радіо Свобода. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/29044162.html>. – Дата публікації: 17.02.2018. – Дата перегляду: 21.11.2023.

555. Місце в історії. Авторська програма Марини Фіалко. Гість Олег Бажан. «Як працювала кухня смерті НКВС». Ефір від 05.04.18 // NV. New Voice_Radio NV. – Режим доступу: <https://nv.ua/mistse-v-istoriji-avtorska-prohrama-marini-fialko-histoleh-bazhan-efir-vid-060418-2463658.html>. – Дата публікації: 12.04.2018. – Дата перегляду: 21.11.2023.

556. Березніцька І. Як українці 50 років тому боролися за свободу, передаючи самодруки з рук в руки: [інтерв'ю з Олегом Бажаном] / Інна Березніцька; фото: RFE/RL; фото: Oleh Bazhan (Courtesy Photo); фото: UNIAN; фото: RadioSvoboda.org (RFE/RL) [Електронний ресурс] // Радіо Свобода. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/29406760.html>. – Дата публікації: 4.08.2018. – Дата перегляду: 21.11.2023.

2019

557. Вагнер А. «Это сделал бог, покаравший коммунистов». Чернобыльское досье КГБ: [інтерв'ю з Олегом Бажаном] / Александра Вагнер; фото: «Союз Чернобыль» (Courtesy photo); фото: Courtesy photo; фото: Courtesy Image; фото: Vladimir Samokhotsky (TASS); фото: Creative Commons [Електронний ресурс] // Радіо Свобода. – Режим доступу: <https://www.svoboda.org/a/29998043.html>. – Дата публікації: 16.06.2019. – Дата перегляду: 21.11.2023.

558. Шурхало Д. Вторгнення до Чехословаччини і Україна. [Інтерв'ю з Олегом Бажаном] / Дмитро Шурхало; фото: СТК; фото: Libor Hajsky (Reuters); фото: AP; фото: RadioSvoboda.org (RFE/RL); фото: Public domain [Електронний ресурс] // Радіо Свобода. <https://www.radiosvoboda.org/a/istorychna-svoboda-soviet-invasion-czechoslovakia-1968/29439570.html>. – Дата публікації: 21.08.2019. – Дата перегляду: 21.11.2023.

559. Шурхало Д. Не возз'єднання, а приєднання – як Сталін легітимізував анексії 1939 року: [Інтерв'ю з Олегом Бажаном] / Дмитро Шурхало; фото: із фондів

Історичного музею у Львові (Official publication); фото: RadioSvoboda.org (RFE/RL); фото: historyfoundation.ru (Official website); фото: avr.org.ua (Official website) [Електронний ресурс] // Радіо Свобода. <https://www.radiosvoboda.org/a/30237782.html/> – Дата публікації: 26.10.2019 р. – Дата перегляду: 21.11.2023.

560. Квасневська Д. Боротьба з нескореними радянській владі. Причини та подробиці операції “Захід”: Інтерв’ю з Олегом Бажаном / Діана Квасневська; фото: [wikimedia.org](https://commons.wikimedia.org/) // «Експрес». – Режим доступу: <https://expres.online/history/borotba-z-neskorenim-radyanskiy-vladi-prichini-ta-podrobitsi-operatsii-zakhid>. – Дата публікації: 24–31.10.2019. – Дата перегляду: 21.11.2023.

2020

561. Від «оксамитових революцій» були замарні очікування. Це одна з причин, чому сьогодні у Польщі та Угорщині при владі популісти, – історик Олег Бажан: [інтерв’ю з доцентом «Києво-Могилянська академія» Олегом Бажаном] / Ольга Скороход [Електронний ресурс] // Цензор.Нет. – Режим доступу: <https://censor.net/ua/r3175610>. – Дата публікації: 16.02.2020. – Дата перегляду: 21.11.2023.

562. Шурхало Д. 90 років операції «Весна»: ческості проти офіцерів: [інтерв’ю з Олегом Бажаном] / Дмитро Шурхало; фото: Oleh Bazhan (Courtesy Photo); фото: BNRM, Chişinău (Courtesy photo); фото: ssu.gov.ua (Official website) [Електронний ресурс] // Радіо Свобода. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/operatsiya-vesna-istorychna-svoboda/30999508>.

html. – Дата публікації: 14.12.2020. – Дата перегляду: 21.11.2023.

2021

563. Петро Шелест – націоналіст чи любитель шароварів? : інтерв'ю зі старшим наук. співробітником Ін-ту історії України НАН України, канд. іст. наук Олегом Бажаном // Іст. меридіан. – 2021. – № 2. – С. 32-35.

564. Шандро В. Чорнобильська катастрофа як вирок командно-адміністративній системі СРСР: [інтерв'ю з Олегом Бажаном] / Василь Шандро [Електронний ресурс] // Громадське радіо. – Режим доступу: <https://hromadske.radio/podcasts/hromadska-hvuyla/867587>. – Дата публікації: 20.04.2021. – Дата перегляду: 21.11.2023.

565. Танасійчук М. «Усе життя проявляв подвійну лояльність. Яким був насправді «директор України»: [інтерв'ю з Олегом Бажаном] / Михайло Танасійчук; фото: UATV Channel; фото: encyclopediaofukraine.com; фото: jnsm.com.ua [Електронний ресурс] // Газета по-українськи». – Режим доступу: https://gazeta.ua/articles/history/_use-zhittya-proyavlyav-podvijnu-loyalnist-akim-buv-naspravdi-direktor-ukrayini/1029304. – Дата публікації: 30.04.2021. – Дата перегляду: 21.11.2023.

566. Танасійчук М. «Керівництво розводило рибу в забрудненому радіонуклідами ставку-охолоджувачі. Збували її людям»: [інтерв'ю з Олегом Бажаном] / Михайло Танасійчук // Країна. – 2021. – № 16 (569). – 22 квіт.

567. Позняк-Хоменко Н. Олег Бажан, історик: За радянської системи тотальної безвідповідальності та окупації аварія на ЧАЕС була неминучою: [інтерв'ю з Олегом Бажаном] / Наталка Позняк-Хоменко; фото: з архіву О. Бажана та Укрінформу [Електронний ресурс] // Укрінформ. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3234944-oleg-bazan-istorik.html>. – Дата публікації: 26.04.2021. – Дата перегляду: 21.11.2023.

2022

568. Шурхало Д. 50-річчя операції КДБ «Блок»: арешт в Україні близько 90 дисидентів: [інтерв'ю з Олегом Бажаном] / Дмитро Шурхало; фото: :Wikimedia Commons; фото: RadioSvoboda.org (RFE/RL); фото: Istpravda.com.ua (Official website); фото: memory.gov.ua (Official website); ; фото: ssu.gov.ua/uapages/98 (Official publication); фото: avr.org.ua (Official website); фото: Wikimedia Commons; фото: toloka.to (Official website); cdvr.org.ua (Official publication) [Електронний ресурс] // Радіо Свобода. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/kdb-operatsiya-blok/31648911.html>. – Дата публікації: 11.01.2022. – Дата перегляду: 21.11.2023.

2023

569. Шурхало Д. 70 років тому: арешт і страта Берії – історія, яка може повторитися: [інтерв'ю з Олегом Бажаном] [Електронний ресурс] / Дмитро Шурхало; фото: AP; фото: Public domain; фото: Andriy Dubchak/RadioSvoboda.org (RFE/RL); фото: TASS; фото: wikipedia.org (Wikimedia Commons); фото:

Public domain; фото: А. Gogun (Courtesy Image); фото: Государственный архив РФ (Courtesy Image); фото: Yuri Nemov, Joseph Budnevich (TASS) // Радіо Свобода. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/richnytsya-straty-beriyi-khrushchov-stalin-terror/32476679.html>. – Дата публікації: 26.06.2023. – Дата перегляду: 21.11.2023.

570. Барсукова Олена. Забрали все. Навіть море і смак винограду. Інтерв'ю з істориком про депортацію кримських татар: [інтерв'ю з Олегом Бажаном] [Електронний ресурс] / Олена Барсукова; фото з журналу «National Geographic», архів Гульнари Бекірової; фото: Герберт Ліст; фото: джерело: УІНП, Історична правда; фото: Олександр Клименко // Українська правда. – Режим доступу: <https://life.pravda.com.ua/society/2023/05/18/254348/>. – Дата публікації: 18.05.2023. – Дата перегляду: 21.11.2023.

Публікації про О. Г. Бажана

2003

571. Маньковська Р. Бажан Олег Григорович // Краєзнавці України (сучасні дослідники рідного краю): довід. Т. 1. – Київ; Кам'янець-Подільський, 2003. – С. 13.

2006

572. Бажан Олег Григорович // Інститут історії України НАН України. 1936–2006. – Київ, 2006. – С. 480.

2010

573. Бондарчук П. Бажан Олег Григорович // Українські історики: біобібліогр. довід. – Київ, 2010. – Вип. 3. – С. 8-9. – Сер.: «Українські історики».

2017

574. Пустовіт Т. Бажан Олег Григорович // Полтавіка. Полтавська енциклопедія: у 12 т. Т. 6: Освіта і наука. Кн. 1 : Абаза-Крекотень / Голов. ред. О. А. Білоусько. – Полтава, 2017. – С. 73.

2023

575. Тригуб О. У полоні музи Клію // Старожитності Лукомор'я. – 2023. – № 4 (19). – С. 5-8.

Іменний покажчик

- Акулов М.** 185
Александренко Г. 68
Альтзіцер С. А. 450
Антонов О. К. 117
Архіерейський Д. В. 103
- Багрій-Шахматов Л. В.** 530
Бажан Г. 114, 140, 252, 275, 322
Бажан О. В. 419, 432
Баженов Л. 389
Бармінський С. А. 416
Барсукова О. 570
Бачинська О. 406
Бекірова Г. 570
Бердник О. П. 119
Березніцька І. 556
Бикова Т. В. 103
Білоусько О. 181, 250, 252, 254, 267, 275, 574
Бірчак В. 472, 495
Блащук С. М. 419, 535
Бондарчук П. М. 393, 511, 573
Бонь О. 223
Борисенко В. К. 393
Бородін Є. І. 246
Боряк Г. В. 40, 415, 423, 432, 472, 495, 527, 535
Брук С. С. 524
Букет Є. В. 542, 546, 549
- Вагнер О.** 547, 548, 551, 552, 557
Вакатова Л. 185

Варварцев М. М. 249, 381
Васильєв С. О. 469
Величковський Паїсій, преподобний 528
Верменич Я. В. 511
Вешняк Ф. Я. 92
Віхман М. 452, 466
Власенко С. І. 432
Власов В. 165, 181, 221, 277
Войналович В. 2
Войцехівська Г. А. 433-440
Волков О. О. 441
Ворен Роберт 421
Вортман Д. 324, 347, 359

Галенко О. 406
Галкін О. І. 366
Гаркуша Г. 498
Гасай Є. О. 222, 331
Глузберг Б. 476
Гоголь М. 270
Год Б. В. 187
Гончар І. М. 11, 316
Гончар О. 61, 62, 75, 191
Гончаров О. І. 363
Гречухин Д. 463
Грузін Д. 231
Гуржій І. 201, 227
Гутянський С. К. 146
Гуцал П. З. 222, 247, 269, 331, 364, 420, 459, 494

Даниленко В. М. 342, 393, 511
Данилюк Ю. З. 19, 23, 49, 51, 52, 54, 55, 65, 71, 79,
80, 82, 115, 139, 172, 234

Дзюба І. 25
Денисенко Г. 158
Деревінський В. Ф. 460
Дерейко І. 179
Дніпренко Н. К. 278
Дьомін О. Б. 129

Епіфаній, митрополит 528

Заковський Л. М. 274

Западний С. І. 353

Золотарьов В. 208, 224, 238, 242, 274, 284, 303, 304,
318, 335, 353, 367, 374, 376, 394, 395, 397, 399,
402, 405, 411, 412, 414, 416, 428, 431, 441, 442,
450, 452, 454, 456, 458, 462, 466-469, 473, 476,
477, 479-482, 492, 497, 498, 500, 506-508, 512, 522,
523, 524, 532

Зубко В. 53

Іваненко В. В. 246

Іванюк О. 223

Іващенко С. 8

Ігнатуша О. 36

Кайнова С. М. 432-440

Кальний М. 54

Кандиба І. О. 202

Караванський С. 449

Карамишев П. В. 451, 468

Квасневська Д. 560

Киридон П. В. 520

Кисельов П. 442

Кіт Л. М. 269, 364, 420, 459

Клименко О. 570
Ковальчук О. О. 381
Когут А. 472, 495
Кокін С. 139
Комарницька Н. 543
Конверсіно Марк Дж. 409
Коркунов Г. 414
Котляр Ю. 197
Красівський З. М. 233
Крупина В. 511
Кудринський О. 253, 412

Лаас Н. О. 393
Лахно О. 282, 302
Левченко В. 444
Левченко Г. 444
Ленчик М. 456, 465
Линьов К. О. 336
Лисенко Г. 130
Литвин Ю. Т. 255
Лівшиць Я. А. 304
Ліст Г. 570
Лобурець В. Є. 130
Лозова С. М. 363
Лошицький О. 139, 211, 291
Лунєв-Мінц З. 479
Лупиніс А. І. 257
Люшков Г. 497
Лябах І. 472, 495

Маєвська Г. М. 494
Макух В. 362
Маланчук В. Ю. 7, 259

Малишко А. 333
Маньковська Р. В. 571
Маслійчук В. 359
Мироненко Д. О. 432-440
Михайлуца М. І. 194, 271, 315, 371, 418, 447, 475,
483, 514, 525, 534, 536
Мицик Ю. 53, 113, 165, 181, 182, 184, 221, 277, 493
Міронова І. 197
Мешко О. Я. 263
Могила Петро 50
Мокляк В. 250
Моргун А. 495

Нахманович В. Р. 415, 423

Овсієнко В. В. 407, 517
Огнев'юк В. О. 301, 336
Омельчук Д. 183
Осадчий М. Г. 366
Осипенко О.В. 483
Островський В. 470

Павленко В. 250, 272
Панова М. 472
Патриляк І. К. 504
Пашко А. В. 519
Перцов Д. 318
Погружальський В. В. 49
Подаляк Н. Г. 133
Подкур Р. 54, 391
Позняк-Хоменко Н. 567
Примаченко Я. Л. 415, 423
Пронюк С. В. 521

Пустовіт Т. П. 248, 252, 267, 27, 574

Рабенчук О. 166

Ревергук В. 368

Реденс С. 242

Реснт О. П. 389, 504

Рейган Р. 32

Рогаль М. 518

Розанов О. 376

Рубан П. В. 101, 177

Рубанов О. М. 363

Рубльов О. 172

Савельєв В. 503

Савченко В. 490

Сверстюк Є. 407

Світлична Н. О. 350

Семенов П. 238

Серов І. О. 17

Синяков Д. 547

Ситник А. А. 37, 68, 91 , 112, 141

Скляренко Г. 159

Скляренко Є. М. 162

Сковорода Г. С. 528

Скороход О. 545, 550, 561

Смолій В. А. 103, 117-128, 142-148, 150-154, 170,
202-207, 254-264, 285-290, 292-29, 319, 322-325,
343, 344, 346-352, 354-359, 383-388, 390, 392, 406,
419, 472, 484-491, 505, 513, 516, 517, 519, 521,
527, 535

Смольницька М. 511

Снегірьов Г. І. 356

Сокульский І. Г. 357

Сотник О. 167, 193
Стус В. 262, 373

Танасійчук М. 565, 566
Телешев Г. 431
Тимофеев М. 477, 509
Тихий О. І. 384
Тіміряєв Є. 303
Толкачов Ю. 464, 500
Тригуб О. 474, 575
Троїцький О. Н. 394
Тронько П. 65, 115, 191, 445
Тюрменко І. 446

Углова О. В. 432-440
Удодов-Орлов Ф. 507
Успенський О. І. 402

Федоренко І. Г. 363
Федоров М. 208
Фіалко М. 555
Філенко П. І. 508
Флейшман Я. 458, 492

Хмельницький Б. 33
Хоружа Л. Л. 336

Ціватий В. Г. 138

Чорновіл В. 39, 240, 460

Шандро В. 564
Шапіро І. А. 374

Шевченко Т. 360
Шевченко Ф. П. 51, 71
Шевцова Н. 183, 185
Шевчук О. 36
Шелест П. 297, 313, 320, 321, 328, 342, 403, 499,
504, 505, 510, 515
Шипотілова О. П. 483
Шостак-Соколов П. Г. 532
Штогрин І. 541
Шумило С. В. 503
Шумов В. 462, 467
Шурхало Д. 544, 553, 554, 558, 559, 562, 568

Щербак В. О. 280
Щербицький В. В. 471, 554

Юрченко С. 185

Ясь О. 527, 535

Bashtovyy Andriy 552
Budnevich Joseph 569
Dubchak Andriy 569
Harris Lana 554
Hajsky Libor 558
Nemov Yuri 569
Samokhotsky Vladimir 557
Weber Elena 552

Науково-бібліографічне видання

БАЖАН ОЛЕГ ГРИГОРОВИЧ
Біобібліографічний показчик

Передмова Олександра Реєнта
Укладач Олександр Гончаров
Редактори: Галина Єфіменко
Світлана Смілянець

Керівник видавничого проєкту Віталій Зарицький
Комп'ютерний дизайн Олена Щербина

Підписано до друку 25.12.2023. Формат 60x84 1/16.
Ум. друк. арк. 6,97. Обл.-вид. арк. 3,87.
Наклад 100 прим.

Видавець і виготовлювач: ТОВ «Видавництво Ліра-К»,
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3981 від 15.02.2011.
03142, м. Київ, вул. В. Стуса, 22/1.
тел./факс (044) 247-93-37; (050) 462-95-48
Сайт: lira-k.com.ua, редакція: zv_lira@ukr.net